СВОБОДА
LIBERTY

Часопис для руского народа в Америцї і орган „Руского Народного Союза“.

Рік XV. Ню Иорк. Четвер, 31-го Жовтня 1907. Число 44. Vol. XV. New York, N. Y. Thursday, October 31, 1907. No. 44.

ВАЖНЕ! ВАЖНЕ! Руско-Народний Союз в Америцї принимає в місяцю Новембрі і Децембрі с. р. нових членів від 16 до 35 лїт без вступного а від 35 до 40 лїт за половину вступного.

Дано від гол. Уряду Р. Н. Союза в Джерзи Ситї, Н. Дж. дня 1. Окт. 1907.

К. Кирчів предс. А. Шаршонь кас. С. Ядловский фінанс. секр. Т. Лабовский рекорд. секр.

Новинки.

КАЛЕНДАР.

Жовтень.

31	Ч.	† Луки еванг.
1	П.	Падолист. Йоіля
2	С.	Артемія вмуч.
3	Н.	Іляріона Вел.
4	П.	Ґлїкерії
5	В.	† Якова бр. Г.
6	С.	Арети, Атаназия.

— **Японьский консуль Носсе** жадає від ряду Канади $13.000 відшкодованя за страти які понесли японьскі піддані підчас послїдних протиазийских розрухів у Ванкувері (В. С.). Ряд Канади з'обовязуєсь се відшкодоване заплатити. (К. Фар.)

— **Недавно зроблено зміно** що до побираня „гомстатів“ в Канадї. Доси було так що тільки одна особа могла брати для себе гомстат а тепер та сама особа може брати гомстат і на другого без єго присутности, Голова родини може взяти гомстат для сина або другого члена фамілії. (К. Фар.)

— **В Злучених Державах у Вашінґтонї** видано тепер шкільний звіт за рік 1905 З того звіту показуєсь, що в тім роцї учащало до шкіл публичних Злучених Держав 18 міліонів 180 тисяч дїтий. Ряд американьский видає річно на школи 377 міліонів долярів. Число учителів виносить 460.000 між тим 350.000 женщин. Пересічна платня американьского учителя виносить 55 долярів місячно.

— **Американьскі желїзницї** носять ся з гадкою обнижити платню своїм робітникам і відправити від служби богато людий з причини менчого сегорічного обороту торговельн го.

— **Віднайдене дитини.** Московскі ґазети описують зворушливу подію, яка кілька днів тому стала ся на одній улици в Москві. До офіцира, що переходив з жінкою, звернула ся одна дівчинка з просьбою о милостиню. Жінка офіцира вже добула мошонку, коли нараз, придивившн ся дівчинці, кинула ся до неї з окликами радости, бо пізнала в ній свою донечку, котру уважала вже погибшою. Дїло було таке: Сей офіцир був на війнї з жінкою та донькою. В часї відвороту після битви під Ляояном донька дісталась в руки хунхузів. Пізнїйше вояки відбули дівчину і один з них взяв її на виховане, але родичі нїчо про се не знали. В Москві той вояк разом з дївчинкою жили з милостинї.

— **В понеділок відчинено** в Ню Йорку третий з ряду готель, який виставив своїм коштом міліонер I. Oaden. Призначений він є для незасібних. Знаходить ся на розї 16 улицї і 7-ої евнї. Кошта будови виносили 1 міл. 500 тисяч долярів. Найвисша цїна за кімнату виносить 40 цнт. на добу. Готель удаджений з найбільшими вигодами, високий на 15 поверхів і обіймає 1875 кімнат знаменито осьвітлених, лазнї для гостий і ресторант , в якім може поміститн ся 400 людий.

— **Фабрика сьвятих** Російска часопись „Русь“ подає таку звістку: Благочинний міста Верхотуря (пермскої ґубер.) повідомив свою конснсторію про нечувану подію. У верхотурскому повітї зовсім несподівано виявились жорстокі злочини монаха Федота. Він жив у своїй келії, в лїсі на 13 верст від м. Верхотуря. Років 12—15 тому Федота приняли за послужника до мужеского верхотурского монастиря. Він робив особливий вплив, найбільше на жінок. Якась купчиха збудувала йому келію в лїсї, де він почав жити років 10 тому якось таємничо. Швидко пішла про него слава, як про „сьвятого“. Оповідали, що Федотови з'явила ся Божа Мати і відкривала йому людску долю. І от до него почали ходити прочани. Збудував він у лїсі лазню та й казав митись там усім прочанам — перше, нїж ставати перед ним. Крім того велів сповідатись у його наодинцї та лягати в наготовлену труну, щоб „побороти свої гріхи“. Се робив не з кождим, а здебільшого з молодими дївчатами та молодицями, що приходили до нього по одинцї. Про ганебні злочини монаха припадково довідав ся один салдат. Відбувши військову службу, він не застав жінки в дома, пішов шукати і знайшов її в лїсі, в монаха Федота. В самій келії не було нікого. Він пішов у лазню і там з жахом побачив кілька домовин, а в одній — мертве тїло своєї жінки. Салдат зараз покликав поліцію, котра знайшла в підвалях ще кілька домовин з мертвими жінками. „Сьвятого“ Федота арештовано і відведено до тюрми.

— **Покликанє д-ра Франка на** універсітетску катедру. Болгарске міністерство просьвіти звернуло ся до д-ра Франка, славнозвісного нашого поета і писателя, з пропозицією обняти катедру славяньских літератур в Висшій Школї в Софії, подаючи йому дуже корисні услівя. Д-р Франко відніс ся до сеї пропозиції прихильно, хоч рішене в сій справі ще не запало.

— **В Sharon, Pa. на неозначений** час замкнено велику фабрику бляхи в якій працювало близько 2000 людий. Днесь тих 2000 робітників лишило ся без куска хлїба.

— **В Detroit, в фабрицї ваґонів** вздержано на якийсь час роботу по причинї, що потрібний матеріял не надійшов. У тій фабрицї працює 5.600 людий. Кількаденний, примусовий відпочинок став ся для тих бідаків правдивим нещастем, бо тому, що заряд не постарав ся на час о матеріял, они мусїли примирати голодом.

— **В місточку Fontanet, Ind.** в фабрицї пороху наступила страшна експльозія. Причиною катастрофи було розпалене ся оси від розгонового колеса. День перед сим вісь рівнож розпалила ся до того степеня, що мусїли здержати роботу і через пів години поливати єю зимною водою. В день катастрофи повторило ся се так сильно, що почали сипати ся іскри. Одна з іскор пала на розсипаний порох і стала причиною страшної катастрофи. Вибух був так сильний, що цїле місточко в одній хвили замінилося в руїну і потрясенє дало ся чути в цїлій околици. В місточку Montezuma, яке є віддалене 35 миль влетїв до одної хати кусень дошки походячий з місця катастрофи. В потягу, який під сю хвилю переходив повилїтали усї шиби. Близше фабрики стоячий тяговий потяг цїлковито знищено а машиніста смертельно поранено. По усїх сусїдних фармах усї будинки обернули ся в руїну. Вибухи повторювали ся чотири рази в міру сего, як вибухнувший пожар досягав нових складів пороху. Найстрашнійший вибув був в послїднім маґазинї, де лежало 49.000 барилок з порохом. Страта компанії Du Pont виносить 280.000 долярів. Страти мешканців нещасного місточка подають на більше як міліон дол. Сейчас по катастрофі прибув ґубернатор Hayley з міліцією, щоби завести який такий лад та зарядити перші ратункові кроки. Він заповів, що зарядить слїдство, щоб викрити винних, однак здає ся, що всї они вже і так погинули підчас експльозії.

— **Величезне враженє в Петербурзї** зробила утєча з вязницї анархіста Алєйнікова, засудженого на 8 лїт тяжкої каторги. Його враз з кількома єще другими спроваджено до суду в цїли справдженя актів в їх справі. Алєйніков просидївши якийсь час в канцелярії судовій попросив пильнуючих його жовнїрів, щоб позволили йому вийти з натуральною потребою. Двох жовнїрів пішло разом з ним. Прийшовши він звернув ся до середної перегороди, яка однак показала ся замкнена зі середини. Тодї один з жовнярів відчинив бічну перегороду, до якої казав війти арештантови, на що сей згодив ся. Ввійшовши, зачинив за собою двері, виймив одну дошку в стїнї і дістав ся до середини сусїдної перегороди. По пятьох мінутах вийшов з середної перегороди мущина в мундурі урядника судового. Побачивши жовнярів стоячих з добутими шаблями зробив незвичайно здивовану міну, але за хвилину зморщивши чоло запитав гнївно, що они тут роблять. Салдати віддавши належну честь урядникови заявили, що пильнують одного дуже небезпечного вязня що сидить в одній переділцї. „А — так“... пробурмотів урядник і спокійно відійшов. Салдати постоявши єще якийсь час, почали наконець кликати Алєйнікова. Однак ніхто не обзивав і двері не відчинили ся. Тодї оден з салдатів війшов до середної перегороди і побачив отвір в стїнї. Показало ся, що урядником який розмавляв з салдатами не був ніхто иньший як той, якого они пильнували. При близших оглядинах знайшли в тій перегородї невелике зеркало, арештанцкі чоботи, плащ, простирало і останки з бороди. Сейчас кинено ся шукати за утїкшим, однак зовсім безуспішно.

— **За фалшованє ваг шікаґовскі** ґросерники і вуглярі заплатили в місяцю вересню 1.135 д. кари.

— **Теперішна справедливість.** В Шікаґо богатий банкир James R. Taymadge відповідав перед судом за знасилуванє своєї служачої. Його жінка лежить хора в шпитали в Ст. Луіс і він часто їздить до ньої в відвідини. Кілька днів тому виїхав, однак вечером нечайно повернув ся і приказав своїй служачій приготовити вечеру. Підчас вечери примушував єю до питя вина, котре— як она каже — було чимсь приправлене, бо цїлковито єю оголомшило. Коли пішла до своєї кімнати, банкир пішов за нью і заніс єю до своєї сипяльнї де під загрозою побитя тримав єю цїлу ніч. Суд засудив пана банкира аж на 25 дол. кари... Справедливість, нема що казати!...

— **В містї Buffalo, N. Y.** мимо того, що дуже численні фабрики в минувшім роцї побільшили свої заведеня дає відчувати ся великий брак працї. Фабрика желїзних виробів на Black Rock зменчила число занятих у себе робітників майже о половину. Видалені робітники виїхали до Канади. Взагалї зі зближенєм ся зими фабрики всюди віддаляють значне число робітників, а житє постепенно дорожіє без взгляду на злі заробітки.

— **John Mitchell, президент юнії майнерів уступає зі свого ста**новища. Здоровлє не позваляє йому сповняти дальше його уряд.

— В Niagara Falls, N. Y. украли злодії різникови С. Кендрі корову, яку на другий день привели таки до нього на продаж. Різник прикликав полїціянта і казав арештувати аматорів чужої власности.

— **Важні супружества.** Від Великодних Сьвят 1908 року входить в житє нове право. Після декрету конґреґації в Римі узнає ся супружество за важне, коли будучі муж і жінка в присутности двох сьвідків зложать собі приреченє. Є се виняток для тих околиць, де нема сьвященника

— **З кількох сторін Румунії** доносять про вибух нових селяньских розрухів. Селяни насилою займають поля посесорів а їх худобу заганяють як свою до своїх стаєн. В одній з місцевостий прийшло до проливу крови.

— **Нове видавниче товариство** повстає в австрійскій Українї з осідком в Коломиї і має називатись „Покутска видавнича спілка“. Є се товариство на удїлах з обмеженою порукою. Один удїл виносить 200 корон, платних місячними ратами по 20 корон. Товариство буде видавати на першім місци „Народню бібліотеку“ в тім родї як французка „Biblioteque nationale“, нїмецка „Universalbibliothek“, Реклямa або „Biblioteka powszechna“. До орґанізаційного комітету належать: Михайло Коцюбиньский в Київі, Богдан Лепкий в Кракові, д-р Осип Маковей в Чернівцях, д-р Іван Раковский в Коломиї і Лесь Гринюк в Хернївцях. Всякі кореспонденції й грошеві посилки належить слати на адресу п. Волод. Лепкого, учителя ґімназії в Коломиї.

— **Хто є найтовстійший** в Ню Йорку? Безперечно, що полїціянти. Доказом сего нехай послужить слїдуючий факт: За бите спокійних мешканців начальник поліції Bingham вислав дванайцять поліціянтів до одного з полків міліції і казав інструкторови муштруватн їх через годину. З початку „сальцесони“ приняли се за забавку, однак сейчас по першій команді „позір“, яка тревала пять мінут, почали добре пітвіти; почім прийшли звороти, а все подвоєним кроком або біґцем. По такій муштрі майже всїх відвезли до шпиталя.

— **За велика власть!** В парку Saratoga в Бруклинї, властитель фабрики циґар Ізаак Оффе ввійшов на муравник, за що побив його до крови палкою поліциянт Shuttleword. З обави перед дальшою відвічальностию потурбований жидок почав утїкати. Полїціянт закликав, щоби станути. Той втїкав дальше. Тодї полїціянт стрілив і забив Оффого на підставі права, після якого полїціянт може вбити кождого, хто арештований хоче втїкати.

— **В місцевости** Middletown, N. J., недалеко Honey Ford зірвав ся зелїзничий міст, по якім їхав товаровий поїзд зелїзницї Ню Джерзи і Ірі. Сімнайцять ваґонів впало у воду з висоти 90 стіп. Погиб на місци робітник Іван Борисович, а пять иньших тяжко покалїчило.

— **Дванайцять міліонів дїтий** не робить належитого поступу в науках по причинї слабого умового розвитя. Так говорить бувший презес едукацийної комісії в Ню Йорку. В Америці 12,000.000 є упослїджених дїтий по причинї перепроцьованя ся родичів, браку достаточної поживи і лікарскої опіки, одним словом, по причині нужди. І се називає ся добробутом?... І той край називає ся найбільше цивілїзований на сьвітї..

ДО ВІДОМОСТИ ВСІМ ДЯКО-УЧИТЕЛЯМ В АМЕРИЦЇ.

Щоб могли ми в наших справах взаїмно порозуміти ся, прото упрашаю кождого дяко-учителя, аби як найскорше зволив надіслати на мої руки свою новну адресу.

A. Gela,
1109 Washington St.,
Braddock, Pa.

ДО ВІДОМОСТИ ВСІМ МІСЦЕВИМ СЕКРЕТАРЯМ Р. Н. С.

Отсим повідомляє ся Вас, що статути Р. Н. Союза розіслано до кождого відділу 25 с. м. на Ваші адреси.

Проте прошу бути уважним і скоро котрий дістанете посткарту з Express office-у, що там є для Вас пакуник, сейчас ідїть і відберіть.

Котрий з Вас не дістане статутів до тижня, прошу сей час мене о тім повідомити.

З поважанем
С. Ядловский,
фінанс. секр.

СПРОСТОВАНЄ.

В 42 ч. „Свободи“ вкралась ошибка: до Відділу 144 приступили:

в місто: Підлуский Петро,
Угорчак Лев,
Павлик Станїслав,

має бути:
Підлуский Іван,
Павлик Лев,
Павлик Станїслав.

Т. Лабовский.

Несподїванка На бали!

В суботу дня 2-го Новембра с. р. буде руский Баль в Washington Hall 523 S. 4th St. Philadelphia, Pa. Перворядна музика зачне грати точно о годинї 6.30 мін. вечером. О 11 годинї відбудесь виграавка, на дорогий годинник, женьский парасоль і несподїванку. Сей баль устроює добре всїм знане товариство „Любов“ Від. 45 Р. Н. Союза в Філадєлфії, Па.

На сей баль, товариство просить всїх філядельфійских і околичних Русинів та Русинок. Хто прийде, той на пожалує, бо забавить ся до волї і може ще виграти щось з повисше згаданих річий.

За добру забаву ручить
КОМІТЕТ.

Весняної ночи.

(Дальше).

Четвергего ж дня звелів сотник своїй дочці, щоби вона носила воду, замітала хату, як проста челядка, а в паньські покої щоб і не навертались. Тяжко се здало ся сердезї, та не мала що робити, мусїла чинити батькову волю. Пятого дня, вигнав сотник свою дочку вже зовсїм з дому,—босу, не давши їй й шмат ка хлїба на дорогу. Сего вже не стерпіла панночка, і заплакала вона ревно, закривши руками свій білий видочок:

— Згубив ти, тату, свою рідну дочку! Занапа стила відьма твою грішну душу! Нехай тобі Бог простить, а менї безталанній мабуть не судив більше жити на білому сьвітї!

— И після того, он бачиш! На сїм слові Левко повернув ся до Галї, показуючи пальцем на будинок: дивись сюди, он бачиш оддалїк будинку — бeзcед! з тої кручи кинулась панночка у воду; кинулась і не стало еї на сьвітї.

— А відьма? тихо перебила его розповідь Ганна, звівши на него обмочені сльозами очи.

— Відьма? Баби оплели, нїби з того часу всї утоплені виходять що місячної ночи із ставу у паньскій садок, гріти ся проти місяця, а сотниківна в них за отаманшу. Що нїби то одної ночи побачила панночка і свою мачоху біля ставу, кинулась до неї тай втягла кричучи у воду. Але відьма, нїби то, й тут вхитрувалась; взяла та перекинулась которою утопленою і таким способом втекла батога з зеленого очерету, котрим еї хотїли бити утоплені. Ет, слухай бабів! Розкажуть ще, нїби панночка збирае що ночи своїх втоплениць і заглядае кождій по единци у очи, силкуючись пізнати, котра з них відьма; але нїби то, не може й доси спізнати; і що як трафить ся їй хто небудь з сего сьвіта, то вона зараз й ему загадуе пізнавати, а як той не схоче, — то страшить, що втопить. Отаке то, моя Галочко, розказують старі люди!

— Пан, що тепер настав, хоче становити на тім місци винницю і прислав сюди, умисне за для того винника... Що се таке... якийсь гомін. А, се наші вертають ся з вулиці. Бувай же здорова моя Галю! спи спокійно та не думай про бабскі вигадки.

По сїй мові, він обняв еї міцно, поцїлував тай пішов.

Бувай здоров, Левку! відповіла задумана Ганна, пильно вдивившись у темний гай.

Величезний, розжеврений місяць позажно виступав з за землї. Половина єго була ще схована за землею, а вже ввесь мир оснував ся якимсь величним сьвітлом. Ставок затремтїв іскрами. Вже стало видно, як тїнь рівно лежала на темрявих зеленищах.

— На добра-ніч, Ганно! озвав ся хтось до дївчини з-за плечей а далї й поцїлував еї. Ти знову вернув ся? мовила вона, оглянувшись, але побачивши перед собою незнаемого парубка, відвернулась.

— На добраніч, Ганно! загомоніло знову і знов хтось поцїлував еї в щоку.

— От принесла лиха година ще одного, промовила вона сердито.

— На добраніч, на добраніч, Ганно!

— Ще одного приперло!

— На добраніч, на добраніч, на добраніч, Ганно! — і поцїлунки так і вкрили дївчину.

— Та їх тут цїла зграя! — кричала Ганна, вириваючись із юрби хлопців, що на захват хапались обіймати еї. — І як їм не надокучить цїлуватись! за того, їй Богу, не можна буде й за поріг виткнутись!

По сїй мові, тілько й стало чутно, як ляснули, зачиняючись двері, та шархнув, засуваючись, засов.

II.

Чи знаете ви україньску ніч? О, ви не знаете україньскої ночи! Вдивіть ся ви в неї: з середини неба зоріе місяць; безмірне небесне окружжя розійшлось, розсторонилось ще безмірніш — і жаріе воно і дише; земля вся повита срібним сьвітлом; чудове повітря і холодить і млостить і повне воно пестїньня і хвилюе цїлим морем тонких пахощів. Богомилая ніч! чарівливая ніч! Нерухомо, думливо стоять диброви — сповнені темрявою, кинувши широчезну тїнь від себе. Стави тихі а не здрігнуть ся, холодні, темні їх води стоять понуро, сперті темно-зеленими стїнами — садками; суто-вільні гущавини черемщини та черешень полохливо простягають коріня до жерелової холодности, коли не коли шелчучи листом, неначе з серця — гніву на любе жартуваня нічного вітерця, що підкравшись зненацька, цїлуе їх. Увесь краевид снить. А там у горі все дише, все вабить серце красою, все сповнено величности. А на душі і вільно без міри, і любо, і цїлі зграї сріблястих мрій одностайно зринають на еї глибокости. Богомилая ніч! Чарівная ніч! А ось все ожило: і гаї, і стави, і степи. Розлягаеть ся величний посьпів україньського соловія, і здаеть ся, сам місяць заслухав ся его з серед неба. Мов зачароване, дрімае на пригорі село. Ще більше, ще красше сяють проти місяця юрби хат, ще більше засліпляють, з темряви, очи, ті низенькі сірі стїни. Співи замовкли. Всюди тиша. Благочесні люди вже сплять. Де-не де маячить крізь віконця сьвітло; та коло де якої хати трапезуе коло порога сїмя, спізнившись з вечерю.

— Еге ге! та гопак же не так танцюеть ся! тото бо я й бачу, що щось не до шмиги! Так щож це кум говорить? А ну ще: ой гоп, гопака, гоп, гоп, тропака! — Отак балакав сам з собою чоловік середного віку, тупцюючи на підпитку вулицею. Їй же Богу, гопак не так танцюеть ся! На що менї брехать? Їй Богу, не так! Ану лиш: гоп, гоп, гопака! гоп, гоп, чуки тропака!

— Оце, моя матенько, сказив ся чоловік! ще сказать би, хлопець який, а то старий кабанюга, другим на сьміх, танцюе серед ночи на вулици! — гримнула якась пристарувата жінка, ідучи вулицею з соломою в руці.—Іди до дому! Вже давно час спати!

— І піду! мовив, спинившись чоловік. Піду. Я не подивлюсь на якого небудь голову! Що він собі думае, дідько-б утис ся его батькови, що він голова, що обливае людей на морозї холодною водою, так уже й ніс задрав! Ну голова,—так щож, що голова,— я сам собі голова. Побий мене Бог, коли не так! Бог мене вбий, я сам собі голова! От що, а не то — що... мовив він далї, підходячи до першої хати, котру надибав; підійшовшиж під вікно, почав возити пальцями по шибцї, не мов би шукаючи завертки:

— Куди ти, Каленику! Ти-ж у чужу хату лїзеш! гукнули позад его, сміючись, дївчата, що вертались з веселого сьпіваня! Показать тобі твою хату?

— Покажіть мої кохані молодята!

— А що! чи ви чуете „молодята!“ підхопила одна: от, який наш Каленик моторний! Ну, за се вже треба ему показать хату. Тільки ні, перш потанцюй!

— Потанцювать? Ох, ви забісовані дївчата! мовив протягом Каленик, усьміхаючись та сварючись на них пальцем; а сам одно точивсь, бо его ноги ніяк не могли встояти на однім місци. А дасьте ся, щоб я вас усїх перецїлував? Всїх перецїлую, всїх! Тай шарахнувсь, точучись, бігти за ними. Дївчата счинили крик, заметушились; але потім, підбадерившись, перебігли на другий бік, побачивши, що Каленик був не дуже то прудкий на ноги.

— Он де твоя хата! гукнули вони ему, відходячи та показуючи на одну хату, далеко більшу від инших. Тож була хата сїльского голови. Каленик слухняно подибав у той бік, зачавши знову лаяти голову.

А хтож то такий отой голова, що ему даеть ся така догана? О, той голова—великий чоловік на селї! Поки Каленик достанеть ся, куди він думае, то ми певне вспіемо де що розказати про него.

Всї селяни, уздрівши голову, беруть ся за шапки, а дївчата, хоть би наймолодші, віддають на добридень Хтоб з парубків не схотїв бути головою! Ніхто головї не заборонить брати табаку з чиєї він схоче табакерки, —і огрядний батько шанебно стоїть, скинувши шапку, поки голова засажуе свої товсті пальці у его берестянку. На сходї, чи в громадї — дарма що над его владою маеть ся на перевагу кілька голосів,— голова завжде бере верх і мало не своею волею висилае, кого він схоче, рівняти шлях, або копати рови. Голова мае вигляд понурий, неприязний і чоловік він не дуже мовний: не любить богацько говорити. Давно, дуже давно, як ще то,—хто живий памятае— цариця Катерина їхала у Крим, вибрано було его до неї у проводарі; аж цїлісенькиx два дни був він при сїм урядї і навіть сподобив ся сидїти на передку поруч із цариціним візницею. Отож з того часу навчив ся голова думливо та згорда схиляти голову, гладити довгі закручені у низь вуси, та остро кидати очима з під лоба. З того-ж самого часу, про щоб то не говорило ся, голова завжде зведе річ на те, як він провадив царицю і сидїв у царскім берлинї на передку. Часом любить голова вдати з себе глухого, найпаче як почуе що небудь таке, чого емуб не хотїлось чути. Голова духом ненавидить великого чепуріня: ходить собі у чорній свитї, пошитій із сукна своего виробу, підперізуеть ся вовняним барвистим поясом і ніколи ніхто не бачив его у иншім убранї, опріч тільки того, як переїзжала цариця до Криму, — тодї на нім був синїй жупан. Але се навряд чи запамятае хто на всїм селї, а жупан той лежить у него в замкненїй скринї. Голова — вдовець, але у него живе при хатї вдовиця, котра варить їсти, змивае лави, маже хату, праде ему на сорочки,—одно слово, за господиню в хатї. Ходить по селу поговір, нїби вона ему зовсїм не своячка; але-ж ми вже бачили, що в голови е богацько ворогів, котрі раді зводити на него усяку напасть. Може бути, що сей поговір пішов через те, що вдовиця було не дуже то тїшить ся, як голова часом зайде у жнива на поле, вкрите жінотою, або до козака, котрий мае молоду дочку. Голова бачить тільки на одно око; алеж за те той одинець — прожог! і хоть як здалека побачить гарну селяночку. Одначе голова тодї тільки зважуеть ся наводити свій одинець на хороший видочок, як зовсїм добре оглядить ся, що на него ні з відкіль не дивить ся вдовиця.

Ну, оце ми сливе вже все розказали про голову, а Каленик не доплутавсь ще й до половини своеї дороги і ще довго взивав голову всякими добірними словами, які тілько наверзались ему на язик, — що ляпав лїниво та без ладу.

(Дальше буде).

Союз в сьвітлї чисел після протоколу головного уряду.

Переміна Союза на Запороже. Переміна Брацтв на Курені.

Отже щоб удержати Союз при низькім розметї нам потреба богато членів, членів і еще раз членів і то без ріжниці чи то суть старші чи молодші члени аби були здорові, бо чоловік здоровий що мае 50 лїт може так само легко дожити 10 лїт і більше в Союзї як і той що мае 40 Отже не ставмо перешкоди старшим людям при вступлюваню до Союза, жадаймо тілько сьвідоцтва здоровля і то все. До 50 лїт житя приймають майже усї значнійші приватні товариства асекурацийні, як Форестери, Zjednoczenie polskie, Związek Narodowy polski, Royal Arcanum і много инших а то тому щоб придбати, як найбільше собі членів, бо тілько тим способом можна запобічи упадкови товариства. Чим визшій вік установить ся в товаристві тим більше мож придбати членів. Відомо е, що молодїж не радо вступае до чисто асекурацийних товариств, а то з самого права натури; молодий чоловік жие і мислить надією, житем а не мертвотою; звичайно молодому чоловікови, повісти до 30 лїт, і через гадку не прийде умирати, доперва, як оженить ся, як народять ся дїти тогди він починае мислити о забезпецї. Отже сли ми задержимо в Союзї вік 40 лїт, яко границю то попросту вилучаем 22 лїт житя таких людского з Союза, бо до 30 лїт стосунково мало людий приступае до Союза а по 40-ти лїтах неможе, тож не дивниця, що пересїчно мало людий вступае до Союза. Вік між 30 а 50 лїт е вік, в котрім чоловік найскорше пристане до асекурацийного товариства від 18 до 30 лїт е вік в котрім молодїж найскорше приступае до товариств забавних розривкових. Тож требаб над тим подумати, щоб молодїж притягнути, до Союза через те що ся брацтво змінить на орґанізм живий такий, котрий би заінтересував так молодих як і старих.

Дальше, що лїта від 40 до 50 не е так страшні для товариства як Союзани собі думають показуе то, що инші подібні Союзови товариства як Związek narodowy принимае людий до 50 лїт уже 28 лїт а стосунково посмертне не е та за високе. Чому? Тому бо на місце одних маса нових приступае З. N. P. числить днесь 50.000 членів.

Ми ограничивши в Союзї вік до 40 лїт можемо заледви кождого 3 ого чоловіка наклонити в порівнаню до З. N. P. а то тому що молодий не мае інтересу вступати до бездїльного брацтва а тим самим і до Союза, але мало котрий приступить а по 40 лїтах не приймуть, отже остаесь чоловік що мае середний вік від 30 до 40; з того виходить що до Союза при нормальних відносинах вступалоби місто 176 членів на місяць 428, три рази тілько що тепер. Приглянувши ся станови Союза як він виглядае в числах, застановіт ся тепер, еще близше длячого Союз таким слимачим кроком росте.

Над одною причиною ми уже застановились, а іменно як ми виказали, що розвій Союза залежить не від того, щоб як наймолодших людий до Союза принимати але в як найбільшій скількости здорових членів, бо чи сяк чи так, як показуе справоздане люди в Союзї хоть молоді умирають не менче, як в инших товариствах люди, а не принимаючи старших людий Союз тілько собі шкодить, бо молоді старіють ся, або і так умирають, а в великій скількости нові члени не приступають бо не хочуть. Над тим застановіть ся близше.—

Перше: Союз до сего часу був собі звичайним асекурацийним товариством, котре неріжнилось від инших асекурацийних товариств того рода. Вправдї час від часу нїби то мав ся заняти Союз то сим, то тим, але ему якось нич не удавалось, а не удавалось тому, що сама підстава, фундамент, заложене, небули відповідні. Союз був і е чимсь і нічим. Нїби сьвіцке товариство нїби церковне складаесь з брацтв о церковних підставах; іншим разом Союз був, а принаймі хотїв бути патріотичною інституциею. Союз істнуючи більше десять лїт через весь час колибав ся в всякі сторони, і незміг перемінитись з простої асекураційної в ясно патриотичну чисто народну інституцию; а прецінь сї дві послїдні цїли в Союзї сто процент важнійші суть, як прийдесь до агітації за союзом, як матеряльна сторона, бо по що менї аґітувати за Союзом подумае собі щирий патріот, коли для народу і так з Союза нема користи. Бо чи русин буде належати до Союза чи до Общества

або Соединенія і т. д. ріжниці се нікому не зробить а принаймі великої. Вправді послідна конвенція ухвалила складки на фонд народний, але я сам признаю ся отверто, що я не маю поняти що то за фонд. Що Союз не є патріотичною інституцією в значіню патріотичні інституції як у инчих народностий виказує дар 50 дол. на ціль патріотичну; на львівских Студентів, Се по просту шкандал, як ся порівнае Союз до такого „Związku Narodowego polskiego“. Там в двох роках зложили члени 22 000 дол. на памятник Косцюшки в Вашинґтоні 6 000 на ветеранів, визше 10 тисяч на "Macierz szkolną" в Росії, 18 тисяч чи більше на скарб в Рапарсвіллю. Отже 56 000 дол. Притім сегорічний сойм ухвалив $ 4.000 на просьвіту і бібльотеки. $ 2.000 на комітети еміґрацийні — 2.000 на соколів і сьпіваків; молодіж і т. д. а крім того комісия шкільництва зібрала в двох роках між членами 12500 дол. на визшу школу.—

Порахуйте те все і порівнайте з 50 дол. Союза а будете мати поняте о патріотизмі поляків і нас Русинів. Ну скаже хто, ми бідні, ми не можемо тисячами шафувати, як поляки. Я повім отверто, що се неправда. Ріжниця між нами а поляками лежить в патріотичнім почутю, не в богацтві. Поляк патриот наш бадьо — індеферентний! Але припустім, що і так є то, то подивім ся на морально патриотичну сторону поляків. Звіонзек народовий не опустив ні одної нагоди щоб не заманіфестовати свій патриотизм де тілько мож було. Они устроюють не сотки а тисячі патріотичних маніфестацій. Они навіть до Гаґи на конференцію шлють меморіяли, проти гнету их вітчини.

Они приймають яко związkowcy своїх патріотів есь як О. Граневского і товаришів. Они вихлопотали в Вашинґтоні памятник для Пулаского і місце перворадне для Косцюшки. Они усіх знаменитих людий в краю своїх і чужих поробили почетними членами і т. д. і т. д. Отже если ми не мали гроша то чом Союз принаймі морально не працював над піднесенем руского імени. Чому? тому, що Союз немае ясної віткненої цілі патріотичної, для того урядники Союза не могли втім напрямі працювати. Так було доси, але від тепер усе повинно змінити ся на лутше.

Перше всего з пів церковного товариства змінім ся на сьвіцке. З індиферентного на чисто патріотичне, народне. До приїзду нашого Епископа брацтва в Союзі мали еще яку таку рацію, бо закладане брацтв в початком американьской Руси, мало за задачу з'орґанізоване людий в одну громаду, щоб з часом заложити церков і парохію. Днесь та найголовнійша їх задача упадае. Маемо Епископа і то як показуесь Епископа щирого патріота енерґічного, котрий як зайде потреба то заложить парафію там де буде потреба а для піддержуваня церкви належить заложити брацтва церковні як і е в краю при церквах.

Дивім ся на старий край, там орґанізацію народну перепроваджали в той спосіб, що між народом позакладали Січи. Січи суть ґімнастично пожарні дуже патріотичні товариства. Але таких Січей в Америці запроваджувати не мож, бо они на ніщо не придались би; ми мусимо з американізовати ті Січи, а щоби змінити для вигоди назву, то назвім ся інакше. Загально відомо що Січ звалась тоже Запорожем, отже назву Союза змінім на Союз Запорозкий. Відомо може що Запороже чи Січ ділилась на курені, отже змінити брацтва назву на курені і готова переміна.

Реорґанізація.

Назви Председатель, Касіер, Секретар, суть самі чужі. Председателя головного назву змінім на Гетмана — місто председатель Кошовий, місто секретар Писар Запорозкий, або Кошовий так Асаул і т. д. одним словом зрущім Союз і его назви, котрі самі в собі будуть нарід на дусі підносити.

Так само місто брацтва назвім товариства куренями, або кошами, і там назви тоже змінім: місто председатель назвім Атаман куренниий, писар і так дальше. Розуміесь що імена брацтв змінів на назви визначних козаків, як Хмельницкий яко покровитель головного Запорожа — так курені: Дорошенка, курень Мазепи, курень Богуна і т. д., так щоб і одного куреня небуло оби немав назви козацкого імени; козак не повинно ся уживати офіціяльно хоть би для того що оно ідентифікувалоб нас з московскими козаками.

Дальше, урядім Союз Запорозкий на той самий лад що і запороже було а то председатель держав би місто молотка булаву — як би ішов по пораду то несено би перед ним бунчук, перед головним писаром на переді несено би золоту (ніби) тацу а на ній каламар і перо, перед касіером печатку і т. д., розуміесь, що стрій бувби казацкий відповідно до чину. Кождий курень мав би свого добоша і в мініятурі тоже усі інсіґнія, як головна старшина; при мундурі висілаб крива шаблюка.

А позаяк кожде товариство мае якусь розривку а принаймі повинно, ось як Січи ґімнастику і пожарництво, то наші Запорожці повинні тоже мати але замериканізовану розривку; тут любать спорт і всякого рода запаси, стже можна би в куренях запровадити науку фехтунку і то на рапіри, фльорети і шаблї. Сей спорт би дуже заінтересував молодіж а то тим більше, що не дармо би носили шаблюки а притім сей спорт дуже лицяе для Запорожця. З часом можна би уряджувати публичні фехтунки, о надгороди і заінтересувати не тілько цілу Русь в тих запасах але тоже і американів. Крім того молодіж де би хотіла моглаб учити ся стріляти до цілі з револьверів в Футбол бейзбали і т. д.

Найголовнійше з того би вийшло те, що молодіж горнулась би до Запорожа цілою масою бо се як раз би була надзвичайна принада для неї. Мундури козацкі значно би піднесли наші торжества. Поки не було Епископа мало де приходило нам робити паради днесь аж ся просить щоб щось подібного умундурованого урадити між русинами, бо нтші паради дуже млаво виходять без мундурованих товариств, а се що днесь ми маем чи то словацкі шапки чи пентлї айриські зовсім не промовляють до душі і натури нашої. Днесь брацтва мають найбільше американьскі хоругви а так курені моглиб свої козацкі а головному Запорожу повинность справити величавий прапор і усі інсіґнія старшини.

Користь з такого перетвору Союза булаб та, що Союз ставби від разу найпатріотичнійшою інституцією в Америці вже таки самою назвою і через те згорнувби усю Русь при собі, бо тогди русин мусівби або бути в Запорожу або небути русином. Днесь се не робить ріжниці, чи русин належить до Соединенія чи до Єдноти чи до Союза, бо Союз немае своєї відрубної цїли. Нарід заінтересував би ся Запорожем історичним і в коротці пізнав би історію козацтва докладно що тоже не булоб без впливу на загал.

Будучи запорожцями і знаючи історію тогож молодіж переняласъ би риґором січовим і лехко слухалаб старшини. Само поединковане ся ушляхотнилоб молодіж бо би мож запровалити поединки на тупі рапіри або шаблї через те набралаб чести, гонору і уморальнилась би.

Притім можнаб в Запорожу і в куренях позапроваджувати всілякого рода церемонії, щоб тоже значно піднесло товариства і людий зацікавилоб.

Союз теперішний відразу став би ся популярним без аґітації і есьм певний що не обійшлаби ся ані одна парада в околици, щоби русинів на ню не запросили чи то свої чи чужі люди.

З тим нема що ждати аж до слїдуючої конвенції, требаб зараз забрати ся до діла. Лишім Союз як е а тим часом приготовуймо ся до тої переміни і обговорім справу мундурів ісіґніїв і урядженє куренів так, щоби як прийде конвенція все було готове.

Ану до праці!!!

Д-р В. Сіменович.

Допись.

З Бостон Масс.

Одним з найповажнійших днів для Бостоньскої Руси була Неділя 29 септембра с. р. в котрую то відбулись загальні збори в Бостон Масс.

Перед 12 годиною розпочалась Служба Божа в Італїяньскім костелї при участи досить численно зібраних з Бостон і околиці Русинів, котрої довершив О. І. Заклиньский, при удачнім сьпіві мішаного хору.

Підчас Богослуженя виголосив о. Закл. гарну проповідь, в котрій запросив усіх присутних на загальні збори. О 3 ій годині пополудни згромадились досить численно наші Русини на гали під числом 122 Salem Str.

В гали председатель Тов. сьв. Петра і Павла Мих. Гордийчук короткими словами привитав зібраних і заразом предетавив в якій цїли суть збори скликані:

На председателя зборів попросив о. І. Заклиньского, на що всі присутні посеред гучних оплесків і „славно“ згодили ся. Отець Заклиньский дякуючи присутним за їх довіріе, обняв місце председателя зборів.

Дальше вибрано на секретаря Мих. Гордійчука а на касіера Андрея Яворівского. Дальше на зборах промовляв о. І. Заклиньский, Мих. Гордійчук. Василь Хомкович, Іван Кашта і Петро Голубяк.

Резолюції ухвалено слїдуючі:

1). Щоби Богослужения відбувались 2 рази в місяць, а то в кожду першу неділю по першім і в неділю по 13 тім кождого місяця.

2) Сьвященникови платити за кождоразову Служ бу Божу $20.

3.)Виплатою для сьвященника мае занятись виділ Тов. сьв. Петра і Павла рівнож колекта в костелї збирана призначена на тую ціль.

4.) Списати імена жертводателїв на нову церков. На разї вписалось 70 душ, що обіцяють на початок кождий тижневу пейду що виносить разом $735.00.

5.) Ухвалено щоби віднести ся з просьбою до Преосвященного нашого Епископа о. С. С. Ортиньского і за Іх позволенем заложити тут парафію, вибрати колекторів і збирати добровільні жертви на церков.

По ухваленю всїх тих резолюцій збори замкнув о. І. Заклиньский гарною промовою і короткою молитвою.

Годить ся еще додати, що знайшлись такі ревні жертводателї, що зложили на разї слїдуючі жертви:

Теофіль Січкоріз $1, Марія Марцюківна $5, Дмитро Кусь $5, Ілько Кулик $12, за що складаем їм прилюдно сердечну подяку. Віддекламував також дуже вдачно „В сьвіт за очи“ Ілько Кулик. В кінци зложив сердечну подяку всім присутним за взяту так численну участь. Мих. Гордійчук предс. Тов. сьв. Петра і Павла. По відсьпіваню грімкого „Многая Літа“ і „Ще не вмерла Україна“, усі з великим одушевленем розійшлись домів.

Се перше велике сьвято, бостоньских Українців відбулось. Серце радуесь, а душа зносить ся в простор безмежний з утіхи, що тут далеко, тисячі миль від рідної, дорогої вітчини, за холодним океаном, між чужинцями зібрали ми ся так численно, як один муж, наче одна велика родина. Се був день нової ери нашого відродженя, се велика хвиля у нашій заморскій Україні. Ми заточенці, горем биті, покинули вітчину а хотяй переживаемо на вільній земли Бостона, однак ми в чужій хаті та довго блукались, довго були скитальцями, шукали теплого слова, потіхи для душі та мало где еі знайшли. Вірними остались синами і доньками для нашої Неньки-України, бо любов до рідної мови, котру з грудий мати виссали, любов до нашої сьв. віри останесь на віки нашим найдорожшим скарбом тут в далекій чужині. Тому маемо надію, що загріті серця огнем віри і надії додадуть охоти до праці на тій ниві бостоньскій, котра еще майже облогом стоїть. Грудь о грудь, рамя о рамя, в згоді і солідарности прямуймо в дорогу наперед а так покажім сьвітови, що дійстно ми остались вірними синами і дочками нашої Неньки України і полишимо памятку славну по собі не лиш для бостоньских Українців, але цілому нашому племени.

Мих. Гордийчук.

З Нюв. Бритейн, Конн.

Вже від довшого часу в нашій околици, а передовсім в місточку Ню-Бритейн пануе незгода і ненавиcть помежи нашими Русинами. За сей час як я тутки приїхав з Northampton, Mass., майже минув один рік, я еще не подибав ані одного Русина, від котрого можна би почути якесь слово любови.

Тото у наших Ню Бритейців ніколи не водить ся; лише сварки, обмови та бійки; то їх ціла політика...

Тепер питане, звідки і хто тую незгоду та ненависть ширить в нашій парафії? Чому наша церковця, наш дім Божий днесь стоїть пусткою, без відправи, сьвященика, який міг би нас провадити до сьвітла, правди і любови.

На тое дам вам коротку, ясну і правдиву відповідь, хто робить незгоду і кириню поміж людьми. Се е робота наших москвофілів чи кацапів. Єслиб они були люди просьвіщені наукою, то певна річ, що того не робили би, але дбали би о розвій нашої орґанізапиї, нашої парафії.

Тепер треба нам зазначити, звідки тутки дісталось то огидне і плюгаве хрунївство? Скажу вам коротко: Перший хрунь, котрий тут приїхав перед двома роками з Ню-Йорку, і котрий з'орґанізував Братство, сей хрунь наробив всеї біди, партий, ненависти і прозиваня поміж людьми.

Недавно тому відбув ся у нас Баль заходом Братства Сьв. Івана Хрестителя О. Р. Б., в котрім брали участь Словеньскі Соколи, Московске Братство церковне і також Братство Сьв. Тройці Від. 94 Р. Н. Союза. Правду сказавши, кождий свое хвалить, тож думаю собі, невно і наш брат похвалить ся своею орґанізацією, але дивлюсь, за хвилю виходить на казальницю наш брат Mr. - Ан. Роман, бувшій секретар, та каже: Дорогі Братя і Сестри! Вступайте в члени О. Р. Б. Братство Сьв. Івана Крестителя красно розвиваесь, тож і ми повинні ратувати наших Братів (але не повів хрунів, бо він сам хрунь). Слухаю се і терпну зі злости мов би мене хто ножем пхнув. Думаю собі, що се за щирий Брат і член Р. Н. Союза, коли зі своеї орґанізації і свого Братства заганяе до чужого, а ще до москвофілів, котрі без устанку під нами риють.

Думаю собі, щоби тобі Господь дав ліпший розум, а як ні, щоби тобі і сей відняв, коли ти так потрафиш людий баламутити своїм пустим лобом! Дурний чоловіче, наверни ся на праву дорогу, дорогу просьвіти, котра тебе може завести і показати, где есть правда, а где баламута...

Михайло Зятик.

„SWOBODA"
(LIBERTY)
The Ruthenian Weekly
published every Thursday at
83 Hudson St., New York, N. Y.

Published by
Ruth. Publishing & Exchange Co.
Anth. Curkowskyj, editor,
Terms: Two dollars a year.
Established 1893.

Advertising rates furnished on application.

Entered as second-class matter December 21, 1906 at the post office at New York, N. Y. under the Act of Congress of March 3, 1879.

„Свобода"
виходить для руского народа в Америці і орган „Р. Н. Союза", виходить що тиждня в Четвер і коштує:
В Америці на 12 місяців...$2.00
До стар. краю на 12 місяців $2.00
В Америці на 6 місяців....$1.00

Оплачувати газету треба все-гда з гори.

Гроші треба посилати в регістрованім листі, або через експресовий, або почтовий моней ордер (моні ордер). Money order, то є карточку, котру дістаете від почтара або агента на експресовім офісі, пішліть нам, бо без того ми не годні гроший дістати.

Адрес:
"SWOBODA"
83 Hudson St., New York, N. Y.
Телефон 7074 Spring.

Кто хоче, щоби его адрес змінити мусить подати нам, крім нового, також свій старий адрес.

Чому „Свѣтъ" гавкає?

Дивним може видасть ся ч. читачам „Свободи", що нашій поважній, народній часописи забираєм місце та, пишемо про „Свѣтъ". Поправді він сего і не варта, — бож на таку часопись як „Свѣтъ" і єї меншу, рідну сестричку „Поступъ" чи „Зацофанець" не повинно ся й звертати уваги. Роблю однак се длатого, аби люди збаламучені не думали, що справді се, що „Свѣтъ" і „Поступ" пише, се правда.

Маю на увазі се мішане ся „Свѣта" і „Поступа" в несвое та натягане в кождім числі нашого Епископа. Припадково попало мені в руки ч. 34 „Свѣта". Від першої до послідної картки, на кождісенькій майже стороні, побачим там тілько напади на епископа Ортинського. Аж обридливо се усе читати. Нічо, лиш Ортиньский, Ортиньский і ще раз Ортиньский. Цілісеньке число запаковане Ортиньским, тим Ортиньским, який до їх церкви ні не належить, ні не мішае ся — (за єво бородатого Азіята Платона ані одного слівця там не пише ся).

Та як то може бути подумає собі не один? Чомуж то они так дуже журать ся нашим народом, нашою Церквою, нашим Епископом, хоч то їх — як гадає ся нічо не повинно обходити — а про своє і не гадають. От послухайте, чому воно так е.

„Свѣтъ", знайте, пишуть попи цареславні. Їм дуже не до смаку, що ми дістали Епископа. Чи нам е теперішний о. Ортиньский, чи був би ним який другий священник, чи то з Галичини, чи з Угорщини, для них се не робило ріжниці, они на кождого гр. кат. Епископа нападали б і нападати будуть, бо кождий такий е їм солию в очі.

Навязуючи до річи дві причини, складають ся на се: Перша: завість, друга: страх о власну шкіру.

Перше то завість. Прийшов наш і їх Владика майже одночасно з краю. Коли приїхав наш Владика заворушилась ціла наша Русь американьска. Зїхали ся делегати з множества парохій, зїхало ся до 60 священників і привитали славно свого Владику; а приїхав з Росії їх Плятон, то ледви вийшло на док кілька батюшків з матюшками, от і все. Ба, они, сі цареславні батюшки чують добре яка ріжниця межи нашим а їх Владикою. Наш, се чоловік інтелїґентний, образований, в самій силї віку, повний ідей, гарний бесідник, чоловік з великим вливом на священство і нарід — а їх....

От і се їх гризе, а гризе до нестями. Видать у нас жите, бачать одно сильне почуване та одушевлене і тому нам завидують.

Але в тою завистю лучать ся і друга причина а се страх про власну шкіру. Справді воно так е. Знають они і розуміють дебре, що народу царславного з самої Росії тут не много. Головний процент, який складає ся на їх цареславні місії та їх парохії, се наш поштивий но темний нарід украінский, по більшій части Лемки, який лишень задля браку своїх священників дав збаламутити ся і заманити ся до цареславія. Досить значне число е також наших Русинів з Угорщини, які за почином о. Товта бувшого гр.-кат. священника з Угорщини, а перейшовшого на цареславіє — попали також в дарославіє. Колиб тепер, коли вже наш гр кат. епископ між нами, відозвали ся давні струни в серцях тих усіх Лемків та Угорщан, колиб так они скинули пута цареславія та прірвали їх, то з ким лишилиб ся попи цареславні? Відай більша їх половина мусілаб покинути любу Америку і вертати в Россію, до чого загесь они не дуже мають охоту. Они се чують, та дрожать на них шкіра. Знають они, що тепер, коли наш епископ є тут, то не заманять уже нікому очий, не зваблять нікого на цареславіє; знають се добре, та роблять усякі з'усиля, щоби лиш затримати і на дальше давних, темних униатів при цареславію бо спостерігають як сї то тут то там зривають ся та хотять повернути до свого.

Ся боязнь не дає їм спати. Ся боязнь велико їть їх, ся боязнь їх і тому то они ненаве в горячі видають ся на нашу церков, на нашу віру, а найбільше на особу нашого епископа. хотячи все та як уже не вїсти, то бодай покусати... Але дармо на ваша робота! Гавкайте і дальше, сего вам голї зборонити, бо як каже ся: Собаці вільно і на самого Господа Бога брехати.

Уніят.

Як виглядають кацапскі „собранія"?

Щоби наші Читачі мали поняте, як виглядають кацапскі „собранія" і що варта кацапскі „общества", опишемо кацапскі збори „общества Качковского", які відбули ся недавно тому в Терноплі і в Жовкві в Галичині, та подаємо тут їх опис після галицьких часописей. При тій нагоді будуть могли наші Читачі пізнати, як то кацапи воюють безлично крутанйною брехнею та туманять народ.

В Терноплі відбули ся загальні збори кацапского „общества ім. М. Качковского". Здавалоби ся, що на ті збори з'їдуть ся кацапи тисячами з цілої Галичини і постягають своїх затуманених прохлонників, бо кацапи розвели в цілім краю страшну агітацію, щоби зібрати як найбільше участників, навіть дорогу платили. Та що з того? Замісць тисячів прибуло на збори ледви 300 людий, а з того половина то були самі тверді „атцове" та й кацапска молодїж, між котрою були навіть такі, що ще недавно служили у львівскій поліції, але і відти їх пoнаганяли. А друга половина то самі ламполязи, паламарі, дячки та піддячі, яких спровадили „атці" з собою. Кацапи наперед порозуміли ся з старостом і воно зібрало на день зборів до Тернополя 120 жандармів і всю полицию. Навіть військо було вже приладжене до оборони кацапів. На сам день зборів визначило старосто аж 4 комісарів. Такий страх мали кацапи перед рускими хлопами, аби їм не відплатили за розбої. А наших людий, самих селян, зібрало ся там далеко більше, як кацапів, так, що слушно посол Остапчук в своїй бесіді до кацапів сказав: „Як би ми хотіли, то ми би вас от тут ровнесли! Але ми культурнїйші від вас і не будемо пачкати ніякої бійки!" — „Собраніе відкрив атец Курдидик бесідою в котрій став юдити і уїдати на Українців. На се наші відповіли сьпівом „Не пора!"

Та втім вмішала ся полиция і жандармерия, баатакувала наших демонстрантів, котрі сьпівавчи народні пиви, поволи відступились і станули з боку. Тоді комісар казав жандармерії і поліції обступити на около ціле „собраніе" і аж тоді під охороною баґнетів стали кацапи відбувати на раду. Очевидна річ, що наші демонстранти перешкоджали кацапам, бо в одно кричали „ганьба" і сьпівали „Не пора". Коли явив ся посол Глїбовицкий роздали ся крики „ганьба" і залунала пісня „Вічная память". Кацапи лютили ся, та не могли нічого вдіяти. Як показав ся Дудикевич, хтось крикнув: „А диви, диви, се не яка будь свиня! А як там в Коломиї дїни смакувала помада!".

По зборах кацапи окружені сильним кордоном поліції і жандармерії удали ся до мійского городу а за ними пішли лавою і наші. Але наших жандарми до городу не пустили. З городу стали кацапи помалу тихцем утікати по одному. Перший утік Дудикевич в товаристві двох поліцаїнтів. За ним їхав бувший Глїбовицкий. Ирдиас їзди **приступив до фіякра якийсь чоловік і плюнув Глїбовицкому в лице.**

За Давидяком кричали: „Дивіть, сей був Русин. Як его кацапи набили по писку, то став Москалем! Набийте его знов в лице то стане поляком". Так закінчило ся кацапске собраніе під охороною жандармерії і поліції! А що на тім зискали учасники „собранія"? Нічо! Цілий час слухали лише лайок на Українців і всяких кацапских брехнїв. Та се кацапским газетам і їх польским опікунам не перешкаджає голосити, буцім в Тернополи відбув ся величавий кацапский „праздник". Добрий се празник!

Друге кацапске „собраніе" відбуло ся дня 17 вересня с. р. в Жовкві. А треба знати, що Жовква, то має ніби бути кацапскою кріпостию. Та що з того? Придивім ся, що е з тої кацапскої діяльности. Товариство „Зоря" спить. Жовківска „Руска Рада" під управою п. Короля виступає проти Русинів ворожо, навіть не дає салї на представлення руского „Сокола". Посол Король вибраний рускими виборцями каже: „Я кацап і тому Українцям не дам салї!" В самій Жовкві розсїла ся польщина. Всї шильди і написи польскі, всюди непорадність недбалість і сонність. Жовківскі кацапи устроїли собі на день 17 вересня „собраніе" а знаючи, що їх самих мало, позапрошували і наших Українців. Так Українці і прийшли. На салі побачили всего 53 кацапів. Зачав потім говорити атец Саламон. А все проти Українців, а що слово то погана брехня! Та за те дали ему присутні хлопи добру научку. Коли при кінці своєї бесіди спитав присутних, хто ве е, то гукнули: „Ми Русини, а не Москалї!" Тоді став атец Саламон нападати на наш „Дністер" і викидав, що „Дністер" дав гроші на виборчу агітацію. Атец Саламон радив, щоби кацапи засновали собі свое асекураційне товариство, бо „Дністер" е в руках Українців. Та сего вже було за богато навіть послови Королеви також кацапови. Він відповів: По совісти кажу, що „Дністер" в руках Українців, то ми кацапи самі тому винні. Я належу до членів основателів „Дністра" і виджу, що на 100 членів основателів е наших (кацапів) ледви 10 та і тих треба було просити, щоби приступили. А тепер ви нарікаєте, що „Дністер" не в наших руках. Ви самі тому винні, бо нічо не робите! Говорите, що Українців підпирають Поляки. Самі себе дурите, **бо поляки більше ненавидять Українців, чим нас!"** — Тоді і селяни стали промовляти. Один селянин заявтав: „Чому ми на наших „собраніях" ніколи лише нічо иншого не чуємо, лише лайку на українців?" Чому не почуємо, щось пожиточного і мудрого?" — А другий селянин говорив: „Замість кирвнити проти „Дністра" лїпше би „атцове" зробите, як свої гроші будете уміщувати в руских товариствах а не в чужих"! — „Атцове" спустили носа і аби закінчити неииле для них „собраніе" не дали більше голосу хлопам та зарядили швидко вибір нового виділу. Та і тут показало ся кацапске лїнивство. Ніхто не хотів належати до виділу. Замість 7 членів вибрано лише 5, а то 3 „атцов" а 2 селян від паради! На тім і скінчило ся друге кацапске „собраніе".

Тепер скажіть самі: яка користь з кацапских „собраній" і „обществ"? Ніяка! Народ нічо мудрого і пожиточного не навчить ся, за те учує за кождим разом лайки і брехні на Українцов". Ті „общества" і „собранія" гнилі та дурні і ніякої з них користи.

Концерт „Ню Йорского Бояна".

Дня 19 ого с. м. відбув ся заходами „Н. Й. Бояна" концерт. Користаючи з гостинности „Свободи" позволю собі забрати в тій справі голос, та відступаючи від загально - принятого шаблону видати раз безсторонний та річевий осуд. До тепер хвалило ся все і вся. Днесь думаю поступити інакше: хвалити, що заслугує на хвальбу, но, а що не заслугує, то зганити. Гадаю, що се не зашкодить і не зневохотить, а противно, буде користне, бо на слідуючий раз буде старати ся оминути попередні хиби.

Нім однак скажу про виконане поодиноких точок, позволю собі дещо сказати на адресу наших Русинів взагалї. Дуже сумно вражало, та по просту приходило ся паленїти зі встиду на вид пустки у салі. А напрецців в Ню Йорку е споре число. А чиж можна від товариства жадати якогось запалу і охоти до праці, коли воно бачить, що його кількамісячні труди і заходи не здадуть ся на нішо, коли воно не бачить найменчої заохоти і піддержки у своїх. І річ зовсім природна, що члени товариства, бачучи, як холодно приймають свої їх труди, тратять верву, тратять охоту до праці, тратять довіре у свої власні сили і товариство завмирає, видіє, засничує ся. Колиб ми однак задали собі лиш троха труду, та пішли по сальонах і т. п. то ми б побачили, кілько там наших патріотів закроплює ся пивом або віскою, або сидить при „коротким"... Час уже, крайна пора почути любов до свого, до рідного, але не на словах, а на ділах... Гадаю однак, що се був послідний концерт, на якім саля сьвітила пусткою, та що на других вона виповнить ся так по береги, що другі народности бачучи нашу едність та почуте солїдарности з заздрости ажроти порозявлюють.

А тепер приступим до поодиноких точок.

Вступне слово (п. С. Вурдіян):

Цілою його хибою було се, що оно взагалі містило ся в програмі. Сеж була собі зовсім звичайна продукция хорів — а не концерт з якоюсь спеціяльною цілию, а на такім звичайно так водять ся, що не дає ся ніяких вступних слів.

Мужеский хор з оркестрою „Братя вставайте" випав під взглядом виконання зовсім поправно, лиш по причині слабих сил вокальних в деяких місцях зовсім приглушувала хор музика. Загалом беручи усї мужескі хори випали о много слабше як мішані під взглядом вокальним. Се не вина управи хору лиш причиною був брак відповідних голосів.

Декламация „Татар" (уривок з „Гайдамаків Т. Шевченка) виголошена д. В, Угорчаком випала вдоволяючо. Се саме мож сказати і про жіночу декл. д. Д. Бучацкої. Одній і другій декламациї осьмілюбим ея дати одну раду: більше чутя, і серця..."

Хор мішаний „Чом річенько" Лаврівского під кождим взглядом випав чудово і безпереччно йому належить ся в виконаню цілої програми перше місце. Прецізне вишколене і вісьпіване хору, гармонія і викінчене заслугують в повні на слова найбільшого признання так дірігенкови д. М. Гундичові, як і сьпівакам. Признаю ея, що уже давно не доводило ся мені чути так артистичнo випровадженої пісні, як ся.

Чудовий терцет „Закувала" Ніщинського випав на жаль неїлебше. Музика так його приглушала,

ще попросту не чуть було ні одного тону, та лиш по відчинених устах можбуло бачити, що він дійсно сьпіває,...

За се, направило вражіне сольо сопранове в супроводі хору д. Ю. Корецької „Глубоким сном“. Ся точка стоїть гідно побіч „Чом річенько“ і випала рівнож незвичайно гарно. Д. Солїская вивязала ся гарно а хор мішаний акомпаніюючи еї поривав зі собою. Особливо незвичайно випали переходи сопранові: слухаючи, здавало ся, що се не сьпів, лиш низька альтова віолї на грае тихо-тихесенько якусь ніжну пісню, що так пливе у серце шепчучи: кохай.... кохай....

„Ой пущу я коничен ька“ з мужеских хорів випало найгарнїйше.

„Кінчить ся день“ старенький, однак гармонїйний октет випав вдоволяючо, виказуючи однак по причині уже сього укладу, який вимагае в мужескім хорі визначнїйших сьпівацких сил, деякі хиби, або инакшими словами сказати, мужеский хор був за слабий до сил в сопранах і альтах. Се однак вина хиба одинокої — натури, бо управа хору зробила усе, що лиш було в людских силах.

Сей концерт був вірною копією отсего, який ми чули пару тижнів тому при нагоді привитаня епископа. Хибувало лиш одного: Фортепяну, на якім д. Вайсер чарувала присутних. А се велика шкода, бо дійсно такої небуденної чудової і пориваючої гри, ніколиб не було забогато. Тому великий жаль, що не довелось еї опять почути...

Волод. Малїєвич.

Звідки взяли ся і що значать назви „Русь“ „Україна“?

(Дальше.)

Загалом, з якого-небуть боку на зачепити, серед цілком инакших условин складала ся народність московско-руска, а серед инших українсько-руска. Через се ніяк неможливим було, аби з давних, ріжнородних племен зложив ся лише один нарід. І положене краю, і велика просторонь, і тяжка кумунікация, і сусідскі культурні вплииви, і ріжні історичні шляхи, якими пішла доля ріжних частий давної, княжої Руси, і вкінци ріжна мова — все те перло до утвореня не одної народности рускої, але двох (чи властиво трех, бо все сказане в гори відносить ся і до Білорусів, в яких знов инша земля инший характер, инше жите, инша мова, инші сусідскі зносини, инша історична доля і т. д.). Всі три, окремі „рускі“ народности: московско руска, українсько руска і білоруска (так само, як всі инші народи на сьвіті) є витвором двох чинників історії. Природа дала їм цілком иньші землї, иньший клімат, иньший спосіб прожитку та иньше населене, а відмінна історія (:то є відмінні зносини з сусідами воєнні або культурні та загалом відмінна минувшина:) виліпила поволи з того ріжнородного, прирдного матеряльу цілком ріжнородні три народности, які собі цілком чужі хоч задержали, кожда про себе давне, дідичне, династично-княже імя „Русь“.

Як сказано, витворили ся три окремі „рускі“ народи дуже поволи, протягом століть. В 17ім століттю, в часах Богдана Хмельницкого, творене їх вже було докінчене. Русь-Україна вже була дозрілим національним тїлом — яке по духови, по мові, по культурі, та по політичним ідеалам і цілям цілком було окреме від Москалів і Білорусів, а за те серед себе, у нутрі своїм, було одного духа, одної мови, одної культури та однакових, спільних політичних, ідеалів. Се виявило ся найліпше на національно-політичних плянах великого нашого вожда, Богдана Хмельницкого, якого всі заходи ішли до того, щоби всю тодїшну Русь-Україну, від Сяну на заході аж по Донець на сході, і від білоруских багон на півночи аж до чорноморских степів на полудни, злучити в одну, независиму, українсько-руску державу. Богдан Хмельницкий говорив се цілком ясно польским послам, кажучи їм: „Вибю я всю нашу русь від ляцкого ярма. Зажену вас, Ляхів, за Вислу і скажу вам: Сидіть тихо, Ляхи, у вашій Польщи, а нам наша Україна нехай зістанеть ся. Не хочу я вашої Польщи, досить менї буде мого руського князївства“. Так само переяславский договір з р. 1654., заключений між Україною а московским царем, мав на цїли забезпечити політично-державну независимість українсько-козацкого гетьманьства та помогти до злуки всеї Руси України в одну велику, независиму державу. Хмельницкий вимовив собі в тім договорі, що Україна, признаючи вправді царску зверхність, заховае однак повну, державну автономію (самоуправу) — власні уряди, власні закони, власне війско, власну фану, власний скарб, вибираного народом гетьмана і т. д. Крім того вимовив собі Хмельницкий, що цар мае ему допомогти до визволеня і решти Руси-України (Галичини Волині, Поділя і т. д.) від Польщи та до злуки сих частин нашої землї з українскою, гетьманьскою державою. В правді Московщина не додержала всіх тих умов, ще й до спілки з Польщею знищила по смерти Хмельницкого українсько-козацку, автономічну державу. Однак раз на все остане се не стертим, історичним фактом (подією), що наш нарід, в особі свого вожда Хмельницкого і своїх старшин, вже в половині 17ого століття стремів збудувати свою, независиму, самостійну національну (народну) державу — значить: вже в половині 17ого століття наш, українсько-руский нарід був сьвідомий свого окремого національного „я“ був сьвідомий того, що він становить одноцільне політичне тіло, окреме від всіх сусідів: Ляхів, Татарів, Русинів, Мадярів, Білорусів і Москалів.

Але не лише в народній політиці — також і на культурнім та язиковім поли виявляла ся цілком різко вже за часів Хмельницкого зрілість нашого, національного тїла. Мо, Русини, маемо в часах Хмельницкого велику літературу (письменну і народну, устну), маемо численних писателів і учених, маемо учені твори, театральні драми, великі козацкі думи, маемо в Києві свою академію, а в инших містах численні висщі школи, бурси, друкарні, маемо численні церковно-культурні товариства (братства), маемо численну та образовану інтелїґенцию, сьвіцку і духовну, маемо народні школи дяківки, маемо живу, рухливу, інтелїґентну і демократичну (вибирану) церковну орґанізацию, маемо вкінци вже цілком вироблену, від Сяну аж по Донець, однакову, прегарну народну мову, якою говоримо (з дуже малими змінами) і до нинїшного дня.

В тих часах і Московщина творить уже національно цілком окреме тїло. Політично з'орґанізована вона в деспотичну азийску монархію — царство московске, яке цілком инакше відносить ся до західних сусідів, (Русинів, Литовців, Білорусів, Поляків, Німців, Шведів) а инакше знов до східних дрібших племен, т. є. до могольско-фіньских народів північно-східного і східного краю Европи та сусідного Сибіру. Супротив західних, культурних, европейских народів Московщина є ворожа, неприступна і замкнена сама в собі, наче відгороджена „китайским муром“. Уникае з ними зносин торговельних, культурних чи релїґійних — неначе боїть ся, аби европейский дух не увійшов в Московску темряву. За те пре ся Московщина всею силою на північ і на схід, де півдикі, дрібні, жовтоскірі племена не мали сили оперти ся ні о „московских ратнікоф“ (воєвників), ні безсовістности московских „купцоф“, ні влізливости московских еміґрантів, ні здирству московских податкових „зборщікоф“. — Що до культури то Московщина як се було уже сказане творила окремий сьвіт. Культура еї стояла дуже низько, пересякла азиїством; письменьства майже не було, шкіл не було, навіть царі ледви вміли читати. Українсько-руске письменьство не доходило там, одно через відмінну мову, друге через брак зносин Московщини з Русью Україною, що навіть лежало в інтересі царскої власти. Народна література (пісні, то-що) була цілком инакша, мова народна виробила ся на всім просторі Московщини під монґольскими впливами в одну, московску мову, цілком окрему від українсько-рускої. Нашу Русь-Україну вважають Москалі за чужу цілком країну. Коли Хмельницкий шукае у царя помочи против католицької Польщи, покликуючи ся на спільну, православну віру — „православний“ цар зразу не хоче приняти України під свою „протекцию“, порозумівае ся потайки з католицкою Польщею, а в кінци приймивши Україну під свою „протекцию“, зраджуе Хмельницкого, бо заключае з Польщею мир, замість помагати Хмельницкому у визволеню православної Руси. По смерти ж Хмельницкого Москалї враз з Ляхами роздирають Україну на двое — загалом поводять ся з Русию-Україною як з цілком чужим краем. Так само, як в чужім краю, поводять ся Москалї на Білій Руси, коли під натиском Хмельницкого зачали (про око!) війну з Польщею. Білорусів Москалї мордують і рабують, білорускі, цвитучі міста заселені православними Білорусами Москалї нищать до тла.

Вкінци і Білоруси за часів Хмельницкого творать вже осібну нацию. До українського повстаня вони майже цілком не прилучили ся. Хмельницкий знов не обіймае їх своїми плянами, не журить ся про них. Вони стоять но боці. Лише Москалї руйнують їх край, доводячи тим Білорусь до культурного занепаду і до національної смерти. А культура і письменьство Білорусів стояли до сего часу високо. Вони мали своїх писателїв, свої школи і друкарні, свою розвинену, білоруску, літературну мову та богату свою письменність.

(Дальше буде).

Дещо статистики.

Слїдуючих декілька чисел виймае ся з урядової статистики під заголовком: „Report on the Growth of Industrie in New York“ — виданої через John McMackin, Commissioner of Labor. Є се 700 сторін груба, дрібненьким письмом видрукована книга, повна табель і шематичних рисунків, яка обговорюе зріст промислу в новойорскім стейтї від 1850 до 1900 року.

Річ зовсім природна, що се за далеко вийшлоб поза рамці нашої часописи, наколиб хотїло ся піддати основному обговореню усю книгу. Доторкнемо ся тут лиш одного розділу, який безпосередно тикае ся відносин робітничої кляси. Сей розділ мае заголовок: „Manufactures in 1900“ і подае незвичайно ясний образ руху по фабриках, робітнях, варстатах, шапах і т. д. в Ню Йоркскім стейтї в 1900 роцї.

Отже після сьої статистики, в 1900 роцї в стейтї Ню Йорк було в руху 78.658 фабричних заведень, в яких працьовало 923.536 людий. Вартість випродукованих фабрикатів означено на 2,175.726 долярів. Кошта материялу, чинш, податок, як і взагалї усі поменчі видатки виносили 1.365, 678.047 долярів.

Платня і винагородженє усіх в цілом занятих людий виносила 490.931.300 дол. Частий зиск, який лишив ся властителям і фабрикантам виносить 727 973.205 дол. Платня дїлить ся як слїдуе:

74.480 людям з персоналу занятого по офісах, заплачено 82,075.648 дол. В першій лінії приходать тут платнї заступників фірм (Salaried officers of Corporation). Ті люди, яких загальне число виносило 6310, побрали суму 16,349.830 долярів. Пересічно на одного виходить 2.591 дол. річно. Другі занаті по офісах, в числї 68,170 людий, дістали загальної платнї 65,728.318 дол. Розділ тут е слїдуючий: на 57.283 мущин припадае 60,933.387 дол., а на 10.887 жінок 4,794.931 дол. платнї, або пересічно на одного мущину 1,064 дол., а на одну жінку 440 дол. річно.

Числа подані у мущин потребують деякого поясненя. Статистика втягнула під рубрику. занятих по офісах усіх, як, менажерів, суперінтендентів як і усіх з висшою платнею людий. А се кожда дитина знае, що сї люди мають значно висшу платню як який там звичайний собі писарина, і тому заробок звичайного клерка е далеко менший, як подана в статистиці пересічна сума, коли ще й зважить ся, що сї послідні суть в переважуючо більшій скількости.

А тепер про денних робітників.

Занятих було 849.056 людий.

З того припадае на мущин висше 16 тіг 605,686 з пересічною платою 339.030,434 дол. на рік. На жінки визше 16 літ припадае 230.181 з персічною платою 68.623,708 дол. на рік. Дітий обого пола низше 16 літ було занятих 13,189 з пересічною платою 2.201,510 дол.

Про се дальше статистика говорить дословно так:

Коли прийме ся, що кождий робітник в роцї робив повне число годин і днів, то пересічна платня загалом беручи у одиниці виносить 482 дол. на рік. Специфікуючи вона виносить пересічно: у мущин висше 16 літ 558 д. на рік у женщин висше 16 літ 298 дол. на рік, а у дітий нисше 16 літ 167 дол. на рік“.

Щоб ще більше і яснійше пізнати вартість наведених гутчисел, треба додати, що чистий зиск якийп рипадае на 788,658 заведень фабричних виносить по 9 і пів міліонів пересічно на одно.

Всякі обясненя і коментарі до сих чисел здаеть ся суть злишні, позаяк докладнійше і яснійше, як сї числа урядової статистики, не змігби ніхто представити контраст поміж працею і капіталом. —

Робітникам.

Ви, що робили од віку до віку,
Ви, що терпіли без віри, без ліку,
Час вам повстати,
Кайдани скидати,
Волю дістати!

Вас пригнітали і ви похилились —
Та чи кому ви рабами вчинились?
Більш не скоряйтесь!
До бою зривайтесь
І прокидайтесь!

Сила й завзяте нехай вас не кида,
Правда за вами — ваша й побіда!
Не підлягайте!
Часу не гайте!
Вставайте!

Темнеє царство скорійше руйнуйте
Сьвітле, нове на руїнах будуйте!
Годіж мовчати!
Час вже повстати,
Бій розпочати!

СПРАВИ „СОЮЗА“.

Отець духовний „Союза“:
о. Стефан Макар, 'Phone 46—12
11 May St., Ansonia, Conn.

Головний Уряд „Р. Н. С.“ на роки 1906—1908.

Предсїдатель:
Константин Кирчів,
140 Essex St., Jersey City, NJ.

Місто-предсїдатель:
Іван Париляк, Terryville, Conn.

Касієр:
Алексїй Шаршонь,
524 Pine & Franklin St., Shamokin, Pa.

Секретар фінансовий:
Семен Ядловский,
Box 76, Jersey City, N. J.

Секретар рекордовий:
Теодозій Лабовский,
Box 76, Jersey City, N. J.

Радні:
Т. Талпаш, Shamokin, Pa.
Лев Монїта, Lansford, Pa.
Михайло Беля, Holyoke, Mass.
Матвій Семенюк, Sayre, Pa.
Андрій Овсак, Trauger, Pa.
Ф. Поливка, Hazleton, Pa.

Контрольна Комісія.
о. Л. Левицкий, Shenando h, Pa.
Осип Стеткевич, Shamokin, Pa.
С. Калакука, Jessup, Pa.

Головний орґанізатор:
Семен Ядловский,
Box 76, Jersey City, N. J.

Вступайте до Союза!

„Союз“ — одинока руско народна орґанізація в Америці.

Принимає членів від 16 року до 40 лїт житя.

Вступне після лїт.

СОЮЗ ПЛАТИТЬ:

В разї смерти члена кляси „А“ (цїле посмертне) $1000.00,
В разї смерти члена кляси „Б“ половину посмертного $500.00;
смерте за жінку або мужа члена кляси „А“ 400.00 дол.
смерте за жінку або мужа члена кляси „Б“ 200.00 дол.
Посмертне за дїти від 15.00 до $300.00.
В разї утрати: а) обох очий ніг або рук $1000.00,
б) одної руки, ноги або ока $200.00.
Сли отець родини в шпитали божевільних, Союз платить по руху родині $150.00.

Хто хоче вступити до Союза, мусить вписатись також до братства, яке належить до Союза.

Важне

для П. П. Секретарів Р. Н. Союза

Повідомляю раз на все, що всї грошї належачі до каси Р. Н. Союза, посилає ся так: на money-order-ах або чеках виписує ся імя Alex Sharshon, Shamokin, Pa. Дальше так запасаний money-order або чек не посилає ся до Гол. Касієра, але враз з виказами до Голов. Секретаря. Головний секретар опісля відсилає їх до Голов. Касієра.

С. Ядловский,
Голов. Секретар.

Читайте!

На підставі ухвали Конвенції „Союза“, кожде братство приналежне до „Союза“, повинно мати отсї книжки:

1) Книжку членів (іменслов).

2) Книжку місячних складок.

3) Книжку касову і протоколову.

На сї книжки повинно кожде братство заслати 5 долярів до каси „Союза“.

Ч. 238. КВИТ 854.00

на вісїмсот пятьдесять чотири долярів, котрі п. Юліянна Гиляк зам. Стерянка отримала яко посмертну запомогу по братї Трофі Гиляк з Головної Каси Руского Народного Союза в Америці.

Нова Вес, Гал. 9 Октобра 1907.
Юліянна Гиляк зам. Стерянка.
Свідки:
Григорій Маркович.
Іоан Панкевич.

Від місцевого Уряду парохіяльного і Уряду громадского в Новій Веси, Гал.
Іоанъ Хризостомъ Дуркоть, настоятель прихода.
Василій Репела, начальник громади.

Рух

в відділах Р. Н. Союза.

ОГОЛОШЕНЄ

Отсим упрашаю всїх повмісцевих секретарів, если котрий одержав Виказ Дїтей не свого Відділу, щоби був ласкав звернути его всейчас до Головного Уряду Р. Н. Союза.

З поважанем
Т. Лабовский.

Ню Йорк, Братство сьв. Володимира Відд. 108

подає до відомости всїм членам, що місячний мітінґ відбудеть ся в суботу дня 2 Новембра, т. є. в першу суботу по першім, а не як завсїгди в 3 (третю) суботу, понеже в сей день, то є на 16 припадає наще представленє. На сей мітінґ має кождий член явитись, а заразом всї свої довжности, які на нїм залягають доручити. Єсли сего обовязку не сповнить, зістане виключений з Братства.

Я. Корнат, предс.
А. Шеремета, касієр.
К. Наконечний, секр.

Аллеґени, Па. Брацтво сьв. Івана Хрестителя, Від. 111.

має в другу недїлю по першім мітінґ і запрашає всїх членів, аби ся посходили та щоби повиплачували свої довги.

Іван Івань, предсїдатель.
Іваницкий Михаїл, секретар.
Павло Лащик, касієр.

Алеґени, Па. бр. Усп. пр. Богор. відд. 56.

повідомляє усїх своїх членів, що річний мітінґ відбуде ся дня 10 новембра с. р. Початок о год. 1-ій по пол. Порядок: а) вибір нового уряду б) обраханок і справозданє касове в) приниманє нових членів без вступного. Кождий член мусить на мітінґу вирівнати свої довги бо в противнім разї перестає бути членом брацтва і Р. Н. Союза.

І. Бурка прдс.

ПОВІДОМЛЕНЄ.

Отсим повідомляю всїх ПП. секретарів і членів Р. Н. Союза, що всї грамоти кляси „А“ означають, що член платить на цїле посмертне т. є. 1000 дол.; грамоти кляси „Б“ означають члена на половину посмертного т. є. 500 дол.

З поважанем
Т. Лабовский.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

як пошукованя знакомих, оголошеня балів, представлень, сходин і т. п. друкуємо в "Свободі" по цїнї одного цента від слова за оден раз. Грощі треба присилати наперед.

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

устроює Братство Сьв. Отця Николая Від. 53 Р. Н. Союза в Пітсбурґ, Па. дня 26 Новембра с. р. на Пр. Сьв. Арх. Михаїла в гали „Просьвіти“ на 7 улици на 88. в Pgh. Початок о 7-ій годинї вечером. Вступ 50 цнт. і 25 цнт. Музика буде найлутша, покріпитись буде чим хто тілько забажає. За забаву ручить Уряд брацкий.

Николай Войтович, предс.
Михайло Дмитрів, касієр.
Петро Патуляк, секр. 4-6

ОГОЛОШЕНЄ.

Аматорске представленє „Страйк“

устроює Братство сьв. Володимира в суботу дня 16 Новембра с. р. в гали Manhattan Lyceum ч. 66—68 E. 4 Str. межи 2 а 3 Ave. в Ню Йорку. Початок о 8 год. вечером. Каса отворена о год. 7. На се представленє запрошуємо всїх Русинів і Русинок з Ню Йорку і околиці. Вступ від особи: перший ряд 75 цнт., другий ряд 50 цнт., третий ряд 35 цнт., ґалерія 25 цнт. По представленю Баль. За добру забаву ручить балевий комітет.

Яков Корнат, предс.
Антон Шеремета, касієр.
Конрад Наконечний, секр.

ДО СЕСТРИЦТВА СЬВ. ОЛЬГИ В АМЕРИЦІ

В місяци Септембрі с. р. приступило нове дївоче товариство відділ 9. з Elmira Heights, N. Y. На разї записалось 20 нових членкинь. Орґанізатором і заразом секретарем сего відділу є п. Іван Тарбай, котрому належить ся честь і признанє за его щиру працю. Ану Русини! Возьміть собі примір з Ельмайра Гайтских дївчат, закладайте нові відділи дївочі і приступайте з відділами до головного тїла „Сестрицтва сьв. Ольги в Америці“. Всякі пояснення удїлить Вам головний секретар „Сестрицтва“, єсли до него удасте ся. Єго адрес такий:

Стефан Калакука
P. O. Box 4
Jessup, Pa.

„Сестрицтво сьв. Ольги в Америці“ числить до тепер вже кілька соток членкинь, самих красних, здорових як орїх дївчат, як також молодих жінок. Any, who is next!

ОГОЛОШЕНЄ.

Антін Шурма, замешкалий в Ню-Йорку, поручає ся всїм Ч. Парохіям і Брацтвам як і приватним особам, як маляр і різьбяр, спосібний виконувати всякі роботи малярскі ірізьбярскі

В своїм званю має довголїтну практику, бувши довгі лїта в Академії штук красних в Кракові. Може виказати ся похвальними порученями від многих отців духовних, а також від Епископа С. Ортинського.

АНТІН ШУРМА
No. 320. 13 St. межи 1 а 2 Ave. New York. 43-45

ДЕ Є

Касян Новак? Мав находити ся коло Alberta Canada. Хто би про него знав, або він сам, най пише на адрес:

Prokop Jedynak,
Excelsior, Pa. 43-44

ПОШУКУЄ

місця в офісї молодець інтелїґентний з укінченою 7-ою клясою видїловою. Володїє нїмецкою, рускою і польскою мовою. Інформацій удїлить редакція Свободи,

184 Hudson Str. N. Y. City.

ЗАПРОШЕНЄ.

На посьвяченє Гр. Кат. Рускої Церкви на третій улици в Пасаїк Н. Дж. Посьвященє зробить Преосв. Епископ Сотер С. Ортиньский, перший Гр. Кат. Епископ в Америці в Недїлю. дня 10-го Новембра с. р. На тоє наше велике сьвято запрошуємо всїх ґуєдів сьвященників і усїх знаномих людий, а особливо запрашаємо всї доокресні Братства так Русині як і Славяньскі де як найчисленнїйшої участи.

Похід Братств начне ся точно о 9. годинї рано.

Passaic N. J. Oct. 16, 1907.
О. Евгеній Гомичко.
за комітет церковний.
Іван Кеселиця
Іосиф Тимко
6—6 Даниїл Кидонь.

Відозва до всїх відділів Р. Н. Союза.

На річній конвенциї урядників „Р. Н. Союза“ в Trenton, N. J. дня 11 с. м. рішено вислати телеґраму до Єго Преосвященьства Кир Сотера з заявою синівскої любови і привязаня та поперття морального зі сторони членів „Р. Н. Союза“. Сесю телеґраму вислано і урядники „Р. Н. Союза“ були одної думки, що майже всї члени нашої орґанізації одобрять подібний поступок. Бо і якжеж его осудити? Оджеж кождий з нас знає в якім оплаканім станї знаходила ся тай ще знаходить ся наша руска гр. кат. церков в Америці. Майже всї ми були тої думки, що для приведеня ладу в наших церковних відносинах потреба нам голови — єпископа. О того епископа старали ся сьвідомі рускі люди всїма способами і вкінци діждалисьмо ся его в особі Єго Преосьвященьства Кир Сотера Ортиньского. Кождий з нас з одушевленем витав і витає свого Владику, кождий, балакаючи про него не має слів похвали і покладає на него великі надії, але дуже мало є таких, котрі поставилиби собі таке запитанє: А з чогож той епископ буде удержувати ся? За чиї грошї він буде їздити і орґанізувати нас? Певно неоден скаже що епископа в Америці удержувати буде край або епископ сам такий богатий, що не потребує нічиєї помочи. Але так не є. Наш Преосвященный не побирає грошей від жадного правительства анї своїх богато не має. Він під взглядом матеріяльним не зависимий від нїкого. Він приїхав тут з сьв. Хрестом і словом Божим а більше з нічим, а нашим сьвятим обовязком підперти нашого першого Владику грішми, щоб він відчув, що нарід, для котрого він тут приїхав, зрозумів цїлковито вагу свого обовязку. В першій мірі повинні підперти свого епископа матеріяльно церковні громади, але се може стати ся пізнїйше, а поки що моральним обовязком нашого „Р. Н. Союза“ є се зробити як найскорше і передати свому Владицї дар любови. Якже се зробити? А так. В місяцю октобрі кождий член „Р. Н. Союза“, коли буде платити свої місячні місцевому секратареви най при тій способности зложить добровільну жертву (кільо схоче) для епископа. Не члени Союза повинні також складати свої жертви. Місцевий секретар, посилаючи грошї до головного касира взглядно голов. секретаря зазначить кілько з тих грошей зібрано для нашого Владики. Опісля загальну суму голов. касиєр відішле нашому Преосвященному яко дар любови від „Р. Н. Союза“. Просить ся місцевих секретарів усїх відділів „Р. Н. Союза“, щоб сесю візовву перечитали на головнім мітінґу і заґріли людей до щедрих жертв. В той спосіб наша орґанізація „Р. Н. Союз“ покаже наглядно свою любов і сильну звязь, яка лучить нас і нашого Преосвященного.

О. Стефан Макар, отець духовний Союза.

Конст. Кирчів, предс.
Алекс. Шаршонь, касієр.
Семен Ядловский, секр. фінанс.
Теодор Лабовский, секр. рекорд.
Т. Талпаш, радний.
М. Беля „
М. Семенюк „
А. Овсак „
Ф. Поливка „
о. Л. Левицкий контр. комісія.
О. Стеткевич „ „
С. Калакука „ „
А. Цурковський, редакт. „Свободи“.

Допись.

Fall River, Mass.

Велику радість і незвичайний празник сьвяткувала поселивших ся в тутейшім містї громадка Русинів. Дня 2 го Сентембра, т. є. в Labor-day прибули до нас на запросини Видїлу Братства Сьв. Івана Хрестителя Всч. о. І. А. Заклиньский з Rhode Island та мали Богослуженє та преґарну науку.

О. Заклиньский представили сумне положенє Русинів там, де нема свого Богослуженя, братства церковного, школи та сьвідомости і звязи народної, бо там нарід встидаючись своєї віри, іде в чужі табори, сповмагає ворогів своїм потом та зарібком.

А треба знати, що у нас живе пару сот Русинів галицких вже довгі роки, і одні пристали до цареславної кошари, до батюшки з Салем, Mass. та найшли собі галю, де мають Богослуженє а заразом балї і пятинку. Другі лїзуть до незалежних поляків, де трафить ся, та стають посьміховиском і зрадниками свого народу. Даремні були змагання наших сьвященників і передових людей, котрі старались заложити Братство і каплицю у нас. Все розбилось о скупість та недбалість народу. Тож коли о. місіонар вівали всїх до згоди, самостійности, любви своєї віри і народу і відданя ся в могучу опіку Нашого Владики і піднесли при тім великі заслуги урядників нашого Братства як Івана Ковальчика, Івана Рихвіцкого і Стефана Копця, в справі заложеня Братства і злучення громади та вспімнули о постараннє ся о реґулярне Богослуженє, то слова тї тронули до слез присутних і не зістали даремні. Дня 6-го Октобра с. р. відбула ся у нас друга місія в польскім костелї сьв. Станїслава, котрий кс. Басїньский безплатно відступити. Народу зібралось о много більше а хор місцевий пописав ся добре. О. І. А. Закляньский прибули до нас а п. Іоаном Гуцуляком іспитованим дяко-учителем в Woonsocket R. I. і відправили Богослуженє. По горячій відповідній науцї, запросили людий на мітінґ до галї костельної, в цїли підпори Братства і заложеня комітету парохіяльного для реґулярного Богослуженя і складки на каплицю. На мітінґу всї присутні числом кількадесять людий, між нами і дарослави, пристали одноголосно, щоби о. З... приїжджали раз місячно на відправу і вибрано комітет маючий збирати колекту і занати ся злученем людий в одно стадо. Тож дякуючи о. З... за їх труд і за їх щиру працю, котру ми не встані винагородити, просимо Вас дорогі Братя і Сестри лучіть ся з нами, вспомагайте наше сьв. дїло щедрими датками, не слухайте жадних чужих і своїх ворогів, а маємо надію, що милосердний Бог і Пречиста Діва вислухають нас та допоможуть виставити власну каплицю і галю де би ми могли помолити ся і порадитись та заложити школу для наших бідних діточок, як се мають другі народности в Америці.

І. Ковальчик, предс.
С. Копць, секр.
І. Рихвіцкий, касиєр.

Всячина.

Американьскі міста. Коли би хтось спитав, в якім краю лежить якесь місто, то ледви чи мігби він дати на то зараз докладну відповідь. Одна француска ґазета радить для того кождому відповідати фразу: „в Америці!“ — а тодї він певно не помилить ся. Американцї, бачите, ужили для своїх міст всїх імен старого сьвіта. Рим є так само в Америці як і Ліон, Версаль, Тульон, Москва, Бравншваїґ і многі инші славні міста европейскі. Назва Париж приходить в Америці аж 21 разів. Але навіть тих назв старого сьвіта було для Американцїв за мало і они мусїли оглядати ся за ще иншими та брали їх, звідки лиш дало ся; з біблії старого завіта, з історії, з азбуки всїляких народів, зі всїх літератур і т. д. В Америці є 22 міст, що називають ся Альфа (грецка назва букви А), 15 Омеґа (буква О); є міста Фі (Ф) і Епсільон (Е). З біблії є такі назви міст: Ветлеєм, Єріхо, Гербон, Мовес, Абнер, Саламон а кільканайцять є, що називають ся Парадіс (рай). З імен всїляких божків суть такі назви як: Вулькан, Юпітер, Діяна, Озіріс, Ізіс, Один, Фрея; дальше міста з такими назвами як: Ромульос, Рузвельт, Ксерксес, Нансен, Ваґнер і Патті. Латиньскі слова як Оптимус, Армиґер, Лябор послужили також за назву для міст. Навіть аритметика мусїла станути в пригоді, бо суть міста, що називають ся Віліон і

Міліярд. Одно місто назвее ся „Ça ira" (Ça ira — „Якось то буде" — початок французскої революцийної пісні з часів великої революциї), друге місто назване ся „Гутнайт" (Добраніч) а трете „Адіє" (з Богом, бувайте здорові).

Віддалене планет не легко може собі уявити невчений чоловік, так само, як ученому не легко популярно пояснити селянинови величезні розміри сьвіта. Учений А. дав своїм невченим слухачам такий приклад для зрозуміня віддаленя планет: Представмо собі, що між землею а — кажім — планетою Центавром є зелізна дорога і ми хочемо поїхати нею. Приходимо на дворець до каси й питаємо, чи дорога їздана Центавра. „Ні, — відповідає урядник — дуже дешева, за 100 миль числимо лише 5 центів". „А кілько стоїть білет аж до самого Центавра?" — питаємо. „Не богато, лише 13,750.000 долярів!" Ми купили білет і сідаємо в експресовий поїзд, що їде 50 клм. за годину і нігде не стає. „Будемо небавом на місци?" — питаємо кондуктора. „Не спізнимо ся ні хвилі" — „А коли-ж будемо там?" — Но, за 48,663.000 літ" — відповідає нам кондуктор.

Старинний Єрихон. Віденьский учений Селін, який веде розкопи в Палестині, попав тепер на руїни старинного міста Єрихону. Розкопи ведуть ся на пяти місцях давних руїн. Вже в глубині 1 до 2 метрів найшов Селін сліди давного канаїтського житя. Тепер розкопують якусь велику будівлю, яка дуже знаменна, та не знати, до чого саме вона служила. Крім сего відкопав він на Еденській долині старинний арабський замок, штучну криницю та цілий архів із табличками, покритими клиновим письмом, яким писано до часу винайденя азбуки. Селінова уможливлюють роботу віденьскі богаті люди, які не пожалували на те діло грошевої підмоги.

Людоїди в Хінах. В Хінах настав тепер такий страшний голод, що в деяких глухих околицях сеї просторої держави люди вбивають та поїдають одні других. Недавно увільнено в рук Хіньских розбишак кількох Европейців. Одна з увільнених жінок оповідає, що на її очах один хінський розбишака відорвав дитину від матірних груний і розторощив головку до дерева. Мати кинула ся в страшній розпуці ратувати дитину, але ей добили палюгами — і з'їли разом з дитиною. Один французький офіцер, що служив в Тонкіні розповідає, що Хінці in утробу пійманих жовнірів, а деколи не гордували і трупами ворогів, вбитих на полибою.

Шість годин у воді. В місцевости Жонвіль-ле-Пон під Парижом відбули ся не давно дуже замітні перегони. Редакция часописі „L'Auto" визначила нагороду для пливака, що проплине найбільший простір протягом шести годин. До конкурсу сего ставуло 80 пливків. Найбільшу дорогу зробив в означенім часі пливак Плютус, бо проплив за шість годин 15 км. і 120 м..

Кілько варта хлопска шкіра? З Новосілки скалатскої пишуть: Дня 3 с м. вийшов комісар староства зі Скалата з своїми псами на староскалатскі поля і серед сильної суховії цілий день стріляв між збіжем перепелиці. Під вечер пострілив господиню Ягу Попик зі старого Скалата, котра жала овес на своїй ниві. Жінка наробила крику і тоді пан комісар каже: „То вітер заніс до тебе кілька шротів в крижі. Нічо тобі не буде, на, маєш ґульдена і буде добре". Жінка взяла дві корони, але дома мусіла признати ся чоловікови, чому вона так крижами волочить. Тоді еї чоловік Федько Попик пішов до Скалату до комісаря і питає, на що він ему жінку пострілив. Побачив пан комісар, що зле, що справа може прийти перед суд, виймив з кишені 10 К і каже: „Я юж вам досиць заплацілі за тен маленькі буль". Ще й просив, аби нічо нікому не казати. Федько Попик взяв 10 К. але на місті все людям розповів, звідси і я то знаю. А тепер питаю: І звідки нас, мають пани та всякі комісарі шанувати, коли сам хлоп оцінив шкіру своєї жінки на 10 К. Певна річ, що як би хлоп убив на своїм поли паньску собаку, то не обійшлоби ся і на 100 К. Як би хлоп застрілив заяця, що обгризає ему садовину, то засадять його до арешту і відберуть стрільбу, хочби вона і 100 К. була варта. Навіть не вільно хлопови стрілити до дика, коли він на хлопскім поли робить шкоду. Не вільно, бо то паньске. Як паньскі собаки стовчуть хлопске збіже, то сиди хлопе тихо, бо польоване на твоїм поли паньске! А як панок пострілить тобі жінку і дасть 10 К. то сиди тихо. Бо і чогож хочеш! Як ти свое найбільше і найдорозше право виборче продаєш за хапатню, за ковбасу і горівку, то чиж шкіра твоєї жінки варта більше, як 10 К? Чи ви хлопи розумієте сю научку!

Просить ся всіх членів Р. Н. Союза, котрі зміняють свої адреси, щоби нам докладно подавали стару і нову адресу, як також число відділу, до якого належать.

Редакция.

Календар на рік 1908

„Soter Stephan Ortynsky, Greek Catholic Bishop of United States. Ч. 32. Предложена нам літературна часть „Американьского руского календаря" на 1908 рік. зложена о. Еміл. Кубеком, сьвященником в Маганой Сіті, Па. не містить в собі нічого против св. віри, противно, подає здоровий корм души християньскій. Дозваляєм проте печатати, і можем заразом поручити вірним сей календар. Дано в Вашинґтон дня 24. IX. 1907. † Сотер м. р. Епископ (:Печать:)"

Календар той уже готовий і за пару день розішлю его передплатникам. Містить в собі крім важної, поучаючої, літературної части, місяцьослов, типік церковний, много поучаючого про Америку, стихи, анеґдоти, сьмішні історийки, загадки з преміями, оголошеня і проч. Окладки календаря дуже гарні; близько 60 образків і один образ мальований; ціна 35 цнт. Можна дістати і без типіка за відповідно дешевшу ціну, однак не так гарні примірники.

Упрашає ся усїх Всеч. отців духовних, п. учителів, предсїдателів Брацтв, торговщиків книжками, щоб були ласкаві замовляти сей календар.

Мій адрес:
Rev. Emil Kubek
Mahanoy City, Pa.

ПЕРЕСТОРОГА!

Повідомляємо всїх читачів „Свободи": Не посилайте гротей через таких масних аґентів, котрі не зложили бонду в своїх стейтах, бо їм не вільно занимати ся висилкою під великою карою. Тож стережіть ся щоби потому не нарікали. Руска спілка Свободи під іменем Ruthenian Publishing and Exchange Co. має бонд (:поруку:) 15,000 в Стейті New York, в головнім місті сего Стейту Albany. Она посилає гроші до всїх країв Европи і сиродає шифкарти на всї лінії корабельні. Тож панови і братя не забувайте адресу:

Ruthenian Publishing and Exchange Co.
184 Hudson str. New York. N. Y

ЧИТАЙТЕ! ЧИТАЙТЕ! ЧИТАЙТЕ!

Спис книжок, які продаємо:

* Америка................15 ц.	Народний рух австро-угорских Русинів..........15 ц.
* Ангел та пустельник і т. і. 15 ц.	Новий Завіт...............4 дол.
Біблія Велика............2 дол.	Образки і загадки........10 ц.
Борба клас і чому робітники орґанізують ся..........15 ц.	Оповіданя.............. 15 ц.
* В Старім і Новім краю...25 ц.	Оповід. про заздрих богів 10 ц.
* Гріхи міліонерів і т. п. С. 7 15 ц.	Пестрі звуки............ 75 ц.
Дещо з історії православної місиї в Америці.........10 ц.	Про відступників від рос. православія.............. 10 ц.
Дещо про зьвірята.......30 ц.	* Про нутро землї.........25 ц.
* Дві левади і т. п. С. 5....15 ц.	Підземні скарби.........25 ц.
* Дорога любови, то Божа дорога С. 6 ....15 ц.	Покуса...................10 ц.
Драгоманів ....15 ц.	Псалтир ....1 дол.
* Еміґрант ....15 ц.	Розмова Поляка, з Русином 10. ц.
Журавлї ....10 ц.	Руско-англійский словар. 20 ц.
Житє Ісуса Христа ....1.50 дол.	* Релігійні віруваня старинних народів...........20 ц.
* Житє, зарібки, орґанізації і т. п. в Спол. Державах.. 15 ц.	Смерть...................10 ц.
За красою .... [illegible] дол.	*Стародавні казки та оповіданя.. ....15 ц.
Земельне питанє ...... 15 ц.	*Степові люде.. ....15 ц.
Зуб за зуб ....10 ц.	*Страйк..................20 ц.
* Казки про Жидів.......15 ц.	*Стріляй на смерть, робітнича драма.............15 ц.
Історія Руси з образками..10 ц.	Унія в Америці...........20 ц.
Капітал і праця ....15 ц.	*Хто з чого жиє..........15 ц.
* Книжка Рахункова.....50 ц.	* Які то є люди на земли з 20 образками.......... 50 ц.
Марія...................10 ц.	* Як мужик ходив до царя правди шукати.........15 ц.
*Многострадальний народ. огляд історії українського народу. ....20 ц.	* Через кордон...........15 ц.
*Н. ерновий Грішник....20 ц.	

Пишіть на адрес:
Swoboda, 184 Hudson St., New York

1176

ПРОДАЮ І КУПУЮ ФАРМИ ЛОТИ І ХАТИ.

Най би ти був хоч де, то я ти можу продати і купити. Лоти мож купити в добрім положеню ще тано: всего $20 готівки а решту на легкий виплат. Заробок певний, бо місто ще лиш ся зачинає будувати.

Хто іде до Едмонтону то най шукає мене на адрес котрий я подаю я на стацію не ходжу і най уважає аби го хто не здурив бо є їх досить, по руски знає хоть хто.

G. Krikevsky,
223 Hamilton Ave.,
Edmonton, Alta, Canada.

GERMAN SAVINGS & DEPOSIT BANK

Капітал і Надвишка $700.000.00
Депозити 4.700.000.00

Пересилає також гроші до краю, продає шифкарти, виробляє контракти, полагоджує справи військові, а від вложених гроший платить 4 процент.

Банк сей затверджений ґовернером стейту.

Розмавляєтесь в нім по руски.

Corner 15th & Carson Sts., Pittsburg, Pa.

Стефан Рябець

має у себе найліпші напитки, цигари і папіроси. Має також добре заряджену ґросерню.
— СПРОБУЙТЕ! —
Mahanoy Plane, Pa.

K. G. CIESLAK,
ФОТОГРАФ.

Єсли хочете з малої фотографії зробити великий портрет, то пришліть мені малу фотографію, а я Вам в цій зроблю таку велику як лиш хочете.

2737 PENN AVE.,
12th & CARSON STS. S. S.
PITTSBURG, PA.
710 BRADDOCK AVE.
BRADDOCK, PA.

THE FIRST NATIONAL BANK
OF MINERSVILLE, PA.

Капітал $50.000.00. Надвишка і нерозділені зиски $93.000.00

Заснований 1864 року.

Найстарший Народний Банк в Скулкил Кавнті.

Провадить загальний банковий бизнес. Видає міжнародні мони ордери, драфти і пересилає гроші до всіх частий сьвіта Позичає гроші на реальности. Депозити сего банку подвоїлись протягом послідних 5 літ і виносять тепер около $500.000.00.

Гроші пересилає через фірму Knauth Nachod & Kuhne, New York, N. Y.

Dr. J. SZLUPAS,
1419 N. Main Ave., Scranton, Pa.

Можна его бачити в офісі: від 8 ої до 10-ої год. рано, від 2 ої до 4-ої попол., від 7-ої до 10-ої вечер.
Old Phone 1269—B

Dr. Teofil A. Starzynski
ЛІКАР.

Лічить всілякі хороби, жіночі, мужескі і дітočі — совістно.

Вилічене, єсли можливе, ґарантує.

Годани урядові:
від 8 до 10 рано,
від 12 до 3 пополудни,
від 7 до 9 вечер.
95, 15th Str. S. S.
PITTSBURG, PA

HOWARD ALBERT,
Аптикар.

Продає всілякі ліки по найнизших цінах. Ліки Севери.
ЛАНСФОРД, ПА.

Harry E. Paul.

Робить камінні нагробники, хрести, памятники.
Pir Пайн і Маркет улиць,
ПОРТ КАРБОН, ПА.!

ДОКТОР ШТАЙН.
Урядує: від 8 до 10 рано, 1 до 3 по обіді, 7 до 9 вечер.
18 E. Oak St., Шенандоа, Па.

ДОКТОР ҐРУЛЕР.
Застати его можна в офісі від 8 до 9 рано, 1 до 3 по полудни, 7 до 9 вечер.
30 E. Lloyd St., Шенандоа Па.

Dr. E. J. LARKIN
Дентист. 40-08

Офіс отворений від 7-ої рано до 8 ої пополуд. В неділї від 10-ої год. рано до 12 полуд.

24 Elizabeth Street, Derby, Conn
ВСЇ РОБОТИ ҐВАРАНТУЮТЬ СЯ.
Офіс коло Derby Gas Company.

ІВАН І. ПІСТЕЙ. 37-50
Словеньський, руский, польский
Погребник і бальсамовник.

Коричи на весіля, хрестини, похорони та иньші тим подібні случаї завсігди на поготові. — Телефон 563.

18 Jersey St. ANSONIA, CONN

СПЕЦІЯЛІСТ ГРАЧ
на 2 і 3 рядовій Гармонії.

Даю лекциї після нової методи так що кождий за 3 місяці вивчить ся грати. Шукаю також чоловіка (Русина або Поляка) що добре грає на скрипці.

О 7 вечер всегда застанете мене дома.

Адрес: **SINKIEVICH,** 37
31 Willett St., в ярді на 2 флорі
NEW YORK.

HERMAN SCHULTZ.
Контрактор і будівничий.

Всї роботи полагоджує сей час і точно, як також подає ціни на всілякого рода роботи. 36

АДРЕС:
Housatonic Ave., Derby, Conn.

Всякого Рода Справи

можете залагодити тільки через одинову

Руско-Народну Канцелярію в Винипегу.

Пишіть або удавайте ся лично на адресу:

RUSKA KANCELARYJA:
Room 4, 666½ Main St., Winnipeg, Man., Canada.
Телефон 7284.

Хочете Поради, Інформації, Роботи?

Усе те дістанете безплатно в Бюрі Славяньского Іміграційного Тов.

Голоситись лично на адресу:

SLAVONIC IMMIGRANT SOCIETY.
35 Broadway, 5th floor, New York City.

The OLIVER Typewriter

МАШИНА ДО ПИСАНЯ З ВИДНИМ ПИСЬМОМ.
Найліпша клявятура. Нагороджена. всюди. Каталоґи даром. Пишіть по ню на адрес:

THE OLIVER TYPEWRITER CO.
310 Broadway, New York, N. Y.

Оден з найбільших броварів в Америці.

ВАРИТЬ ПИВО НА КРАЄВИЙ СПОСІБ, БЕЗ ВСЯКИХ ПРИМІШОК.

Хто лиш раз покоштує сего пива, то иншого вже не буде пити.	Голова від него ніколи не болить, бо есть здорове і поживне.

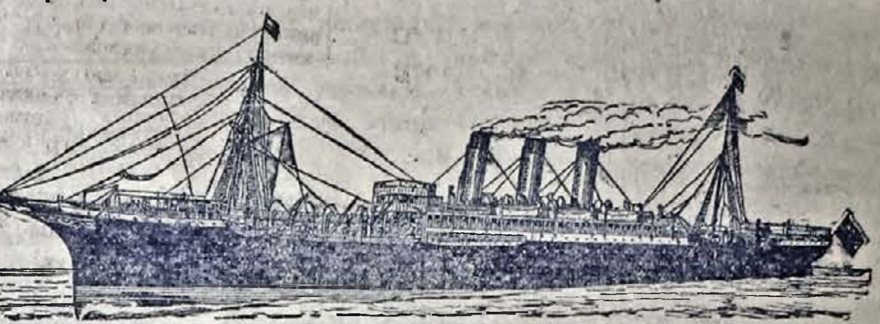
НЕ ТРЕБА ЄГО ЗРЕШТОЮ ХВАЛИТИ, ВО ДОБРЕ САМО ЗА СЕБЕ ГОВОРИТЬ.

E. ROBINSON'S SONS,
LAGER BEER BREWERY,
435 to 455 N. 7-th Str.
SCRANTON, PA.

Telephone calls: GENERAL OFFICE 2333. NIGHT CALL 4854.

БАНК РУСКИХ ЕМІГРАНТІВ

Заінкорпорований в Стейті Ню Джерзі. Капітал 50.000.00 д.

184 Hudson St., New York, N. Y.

Банк сей залагоджує слідуючі справи:

1) **Пересилає гроші** до всіх країв і держав сьвіта по цінах можливо найтанших і як найскорше.

2) **Продає шифкарти** на ріжні лінії корабельні до старого краю як також з краю до Америки по тих самих цінах, що і самі компанії по своїх головних офісах в Ню Йорку.

3) **Виробляє повновласти,** контракти купна і продажи заосмотрені підписом конзуля; перепроваджує процеси спадкові, інтабуляції, екстабуляції, колектує гроші і взагалі перепроваджує всякі инші справи зі судами і старокраєвими властями при помочи звісних старокраєвих нотарів і адвокатів.

4) **Полагоджує справи військові,** як: увільнене від асентирунку, військової контролї, увільнене від вправ і т. п.

5) **Виробляє пашпорти** для ситизенів виїзджаючих до краю.

6) **Дає поради в процесах** против компаній в разї калїцтва, смерти, невиплачення пейди і в других правних американьских справах.

7) **Міняє гроші** — старокраєві на американьскі і американьскі на краєві після біжучого курсу.

Кромі сего Банк Руских Емігрантів готов служити порадою і інформаціями також в других справах, особливо тим, котрі приїзджають до Ню Йорку а не суть обзнакомлені з містом. Банк Руских Емігрантів вкладає гроші на процент до американьских і краєвих банків.

Десята часть з чистого доходу Банку Руских Емігрантів призначена на Руский Народний Еміґраційний Дім в Америцї.

З поважанем

Дирекція: Г. Дзядик предс., А. Савка місто-предс., Ж. Кирчів кас., С. Ядловский секр.

Адрес: R. Publishing & Exchange Co.
184 Hudson St., New York, N. Y.

SOCIALISM is the coming issue in politics. You may be for it or against it, but in either case you need to understand it, and so you need to read

The International Socialist Review

Ask your newsdealer for it or send 30 cents for a three month's subscription and a copy of Socialism and Farmers. No free copies.

CHARLES H. KERR & COMPANY, Publishers
56 FIFTH AVENUE, CHICAGO

Вироби бранкі, машлі, шапки, відзнаки, хоругви, уніформи. Щиники і пробки висилає даром.

Можете писати до нас по руски, словеньски або польски.

R. H. MORGAN, 13 N. Main St., Shenandoah, Pa.

MERCHANTS NATIONAL BANK
Шенандоа, Па.

Капітал 100.000.00 дол.
Надвишка 120.000.00 дол.
Депозити вивше пів міліона долярів.

Се є NATIONAL BANK чартерований Урядом Злучених Держав і під безпосередною контролею тогож уряду.

Є се одинокий Банк в Шенандоа, Па. що має свій власний будинок, в якім містить ся почта.

Вкладайте гроші до того Банку а дістанете від них процент. Бани сей виплачує що року тисячі долярів проценту своїм костумерам, котрі мають в нім свої гроші.

Там розмовляє ся по руски.

Merchants National Bank
на розі улиць Мейн і Лойд,
Shenandoah Pa.

РОЗКЛАД ЇЗДИ ШИФІВ.

Відход, в Ню Йорку.	День.	Корабель називає ся	Їде	до порту.	Коштує через воду.
Nov. 5	Вівтор.	Kronprinz Wilhelm,	7 день	Bremen	$33.00
„ 6	Середа	Saratow,	12 „	Rotterdam	20.00
„ 6	Середа	Kroonland,	9 „	Antwerpen	33.00
„ 7	Четв.	Friedrich der Grosse,	11 „	Bremen	21.00
„ 12	Вівтор.	Kronprincessin Cecilie,	7 „	Bremen	33.00
„ 13	Середа	Lituania,	12 „	Rotterdam	20.00
„ 13	Середа	Samland,	9 „	Antwerpen	33.00
„ 19	Вівтор.	Kaiser Wilhelm der Grosse,	7 „	Bremen	33.00
„ 20	Середа	Moskwa,	7-8 „	Rotterdam	20.00
„ 20	Середа	Zeeland,	9 „	Antwerpen	33.00
„ 26	Вівтор.	Kaiser Wilhelm II.,	7 „	Bremen	33.00
„ 27	Середа	Nowa Szyfa,	12 „	Rotterdam	20.00
„ 28	Четв.	Barbarossa,	11 „	Bremen	21.00

Прошу собі запамяти, що ціни майже кождого тиждня міняють ся, себто можуть бути дешевші або дорожші.

Хто іде до краю, а хоче щоби ми ему показали праву дорогу і завели его аж до ліжка на шифі нехай удає ся до „Свободи" під таким адресом:

R. Publishing & Exchange Co.
184 Hudson St., New York, N. Y.

Хто хоче спровадити з краю брата, сестру або кого знакомого, нехай пришле нам належитість:

За колію з Кракова до води	$5.00.
За шифкарту через воду	$38.50.
Разом	$43.50.

Поспішний шиф коштує $5.00 дорожше.

Се є ціна найліпших шифів поспішних, що ідуть 7 день через воду. Дальше треба нам подати:

1) Імя і назвиско їдучого і докладний его адрес.
2) Кілько літ має, як також докладний адрес купуючого.

Діти від 1 — 12 років платять половину шифкарти Діти меньше року $5.00 з краю, а $2.00 до краю.